

БЪЛГАРСКИ КНИЖИЦИ.

Часть I

1860 Априлія

Книжка първа

Глидъ на корабъ.

МОРСКИЙ РАСКАЗЪ ДИККЕНСА.

(Продълженіе отъ год. III Книж. 6 стр. 209.)

Іединъ матросъ, като желяше да мине отъ іединъ дирекъ на другій, падна отъ височинѣ-тъ въ водѣ-тъ, коѣ-то покриваше средиѣ-тъ часть на кувертѣ-тъ, и никой отъ насъ не слѣзе долу, да спасе погивавшиѣ-тъ. Наконецъ всички-тъ тѣй ослабнаха, що-то даже прѣстанаха да хортуватъ. Зловѣще мълчаніе царствоваше на корабъ-тъ, тѣй щото азъ зехъ да мисля, чи всички-тъ сѣ умрѣли, освѣтъ мене, Французинѣ-тъ, племянницѣ-тъ му и освѣтъ іединъ старъ матросъ, кой-то стърчѣше на върхъ-тъ на кормовій-тъ дирекъ. Еграницъ (тѣй наричаха този матросъ), въ продълженіе-то на

нѣколко дни, сидѣше, както ся виждаше, твърдѣ разслабенъ и комахай неподвиженъ. Меня мя порази изѣдинъ нѣтъ дивій-тъ и блестящій-тъ му погледъ, обрѣнатъ на одъръ-тъ ми, съ нѣкоіе си странно, свирѣпо израженіе. Туй ми силно смути. Азъ толкова повече ся уплашихъ отъ туй погледваніе, чи наружность-та на Етраима бѣше безобразна, отвратителна до най голѣмъ степенъ. Лицето му, ископано отъ грани-тъ, ся чинѣше опарено съ барутъ; връхна-та му устна бѣше отрѣзана въ срѣдъ-тъ, тѣй щото даже кога сѣ закрити уста-та му ся виждаха сички-тъ му горни зѣби; тѣсно-то плоско-то чело, черни-тъ и дълги-тъ косми както у малецъ, — всичко туй бѣше твърдѣ грозно; но особено очи-тъ бѣха страшни на мертвено-блѣдно-то му лице. А какво ми бѣше, кога-то забѣлѣжихъ, чи той не си сема отъ мене очи-тъ? Отнай-напрѣдъ азъ ся старахъ да ся обрѣна назадъ къмъ нѣго, но, послѣ, нѣкоіе си необяснимо любопитство ми внуши желаніе да ся обрѣна къмъ нѣго, и да ся посрѣщнемъ съ очи-тъ си. Вліаніе-то на погледъ-тъ му врѣхъ мене бѣше тѣй силно, щото безъ да видѣхъ, азъ знахъ кога мя той глѣдаше; даже нощъ, кога ній не можешъ да ся видишъ іединъ други, азъ чувствавахъ, чи погледн-тъ му сѣ насочени къмъ мене. По нѣкога той глѣдаше на мене съ насмѣшливо язвително искривяваніе на лице-то. Той нищо не хортуваше, и само по нѣкога испущаше произително, нечеловѣческо охканіе.

Присѣтствіе-то Етраимово мя хвърляше въ свѣршенно униніе денѣ, и бѣше причина на най страшни видѣнія нощѣ. Іединъ нѣтъ азъ толкова ся смутихъ отъ втораченни-тъ му поглѣди, щото ми стана нѣкакъ си срамно и тежко на свѣсть-тъ, и въ тѣзи нощъ азъ не ся допиряхъ до сѣиджчець-тъ си. За туй на другій-тъ день, за моіе щастіе, гѣста мъгла окружи корабъ-тъ ни. Тази мъгла скри отъ мене гнуснѣ-тъ фигурѣ Етраимова. Въ туй врѣме, като подъ прикритіе-то на мъглѣ-тъ свръшѣхъ обичнѣ-тъ си транезѣ, азъ тутакси чухъ жалостно охканіе, коіе-то ся раз-

несе отъ тѣзи стѣриѣ, гдѣ-то ся намираха Французинъ-тъ и племянница-та му. При туй охканіе сѣрдце-то ми ирѣвъ пакъ ся стиснѣ отъ състраданіе — чувство, коіе-то азъ, при егонизмъ-тъ и страхъ-тъ си, іеще не бѣхъ испитвалъ. Впрочемъ, като съзехъ послѣдни-тъ си сили, значително подновени отъ чувство-то на любовъ-тъ къмъ ближній-тъ, азъ съ възможиѣ скоростъ ся покачихъ до вѣжіа-та и дирекци-тъ до чардаче-то, на коіе-то ся бѣха разположили Французинъ-тъ и Француженка-та . . . Азъ видѣхъ зрѣлище, коіе-то бы бутнало и по окаменяло сѣрдце. Бѣдній-тъ Французинъ лежѣше мѣртвъ, облегижъ или, по добръ да ся каже, прѣвръзанъ къмъ дирекъ-тъ; стѣжница-та му, завита съ іамурлукъ и съ мокритѣ платна, лежѣше до него іеще жива. Азъ чухъ нейно-то охканіе. Тя вече не бѣше бѣа нѣколко дена, и поддѣржѣше животъ-тъ си съ нѣколко капки дѣждъ, събрани отъ неѣ въ набръчки-тъ на платно-то, коіе-то іѣ покриваше. Азъ ся спуснахъ долу, отидохъ до сѣмѣджъ-тъ, въ кой-то ся намираха іеще нѣколко парчета сушенъ хлѣбъ, парче отъ сурово свинско мясо, нѣколко парчета захаръ, боца съ малко ромъ и шише съ водѣ. Азъ намокрихъ устни-тъ на окаіаниѣ-тъ съ нѣколко капки ромъ, смѣсени съ прѣснѣ водѣ на дланъ-тъ ми, и іѣ приведохъ въ чувство. Прѣди тя да успѣе да дойде въ себе си отъ примираніе-то, азъ бутнахъ тѣло-то на Французинъ-тъ въ море-то.

Тя стоѣ въ туй безчувственно състоіаніе нѣколко дена, прѣзъ кои-то мѣгла-та продължаваше да мя скрива отъ магнетическо-то влііаніе на очи-тъ на страшній-тъ Етраимъ; но азъ се іеще чувахъ диво-то му ревеніе. Съ какви ужасни сѣдства той поддѣржѣше живота си? не знаѣмъ и до сега. На іедни пакти той произнасѣше имя-то ми и въ исто-то врѣмя испущаше прѣдишни-тъ си викове. Видѣшеся, чи той имаше нѣщо врѣхъ мене, но какво именно, азъ не знаѣхъ, защо-то той не знаѣше тайнѣ-тъ на сѣмѣджес-то ми.

Между това чувство-то на прѣдопазливостъ-тъ ми накара да

прѣнесъ спиджче-то на онѣзъ дѣокъ, на кой-то стоѣщо Францу-женка-та и азъ ся рѣшихъ да ся прѣселимъ тамъ, за да глѣдамъ болнѣ-тъ. Единиъ нѣтъ, като доде въ себе си, тя отвори очи-тъ си и зе да глѣда на около, като да трѣен драгій-тъ он спиджчикъ. Като мя видѣ, тя ся стресна и ся обрѣна съ умолителни очи къмъ мене, като чи искаше да ѝ не напомняватъ за нещастіе-то, коіе-то ѝ је постигнало. Нѣкога съ погледн-тъ си тя като чи мя бла-годарѣше за грижѣ-тъ, кой-то имахъ за неѣ: кога-то азъ турихъ въ уста-та ѝ намокренъ въ водѣ прѣнеченъ хлѣбъ, тя даже ся по-стара да ся уемихне, за да ми покаже, чи присѣтствіе-то и по-мощь-тъ ми ѝ оживили.

Часъ по часъ млада-та дѣвойка ставаше по слаба и ся при-ближаваше до смръть-тъ. Чувство-то на състраданіе-то зе да мя обладава до толкова, що-то бѣхъ готовъ за неѣ на най тежко самопожертвованіе. Като желахъ да ся продължѣтъ дни-тъ на Француженкѣ-тъ, азъ смалихъ собственикѣ-тъ си съкидневнѣ часть отъ хранѣ-тъ и водѣ-тъ. Кога-то тя спѣнно, азъ глѣдахъ на измѣ-ченно-то и страдалческо-то ѝ лице и мислехъ какъ да ѝ отървѣ отъ смръть-тъ.

Наврѣмени ми ся чинѣше, чи спиджкѣ-тъ, кой-то пѣлихъ, мож да кажѣ, съ краденъ храмъ, и кой-то ннзко и малодушно крѣхъ отъ другари-тъ си, кон-то мрѣха около мене — ми је про-воденъ отъ провидѣніе-то, за да отървѣ бѣдни-тъ Француженкѣ отъ подобнѣ смръть. Но по нѣкоги, друга мисль оя вмѣкваше въ главѣ-тъ ми: ако ся случн да ѝ отървѣ, и ако тя познае, чи съмъ ѝ отървалъ азъ, — тя не ще ли да помисли тогава, чи съмъ ималъ власть тѣй же да продължѣ и животъ-тъ на вуйча ѝ? Туй не щемъ ѝ накара да мя намрази? Тази мисль ми бѣще тогава по страшна отъ смръть-тъ.

Единъ ноцъ, като ся овнхъ въ платна-та, азъ заспахъ. Сбу-вахъ топи-тъ и покойни-тъ мѣста на отечество-то си, мѣста, кон-

то знаехъ; азъ ся разхождахъ въ градинѣ-тъ и ся грѣхъ при заритѣ на лѣтно-то слънце, кои-то падаха на старѣ-тъ кирпичстѣнѣ, и на зазрѣли-тъ плодове; съ мене бѣше и съпътница-тя ми и бѣхъ вече не дебелъ матросъ, а достаточенъ джентлменъ. Послѣ ся осытихъ въ другъ градинѣ, дѣто имаше іеще помного плодове и най послѣ въ третѣ, — и наврѣдъ, тя бѣше съ мене Неизятенъ викъ тутакси мя събуди. Като скочихъ, азъ видѣхъ іединъ рѣжъ на гърло-то си. Іедна секунда не ся мина, ето усытихъ ранѣ отъ ножъ на дѣвѣ-тъ си рѣжъ; азъ станѣхъ да ся борѣхъ въ тъмнинѣ-тъ съ противникъ-тъ си. Дивѣй-тъ викъ, кой-то той испускаше, мя убѣди, чи туй бѣше Етраимъ.

— Да ся не види макаръ! извика той, като мя натискаше съ голѣмъ силѣ; за какви грѣхове съмъ усѣденъ азъ да ся хранихъ съ пицѣ-тъ на гарвани-тъ.

Той бѣше твърдѣ силенъ и имаше съ себе си іединъ ножъ. Азъ ся борихъ отчаянно, но нѣмахъ никакво оружіе, и бѣхъ длѣжонъ да загинѣ. За мое щастіе чердаче-то бѣше мокро и лъскаво отъ пощни-тъ мъгли; Етраимъ ся лъсна, и убісна на вѣже-то и на платна-та, съ кои-то бѣхъ ся азъ завиѣ. Азъ забѣдѣжихъ прѣимушество-то на положеніе-то си, и ся рѣшихъ да ся възползувамъ съ него, за да тласнѣ долу Етраима. Той паднѣ. Азъ чухъ като плеснѣ вода-та и като ся удари тѣло-то му о кувертъ-тъ. Азъ ся услушахъ; всичко бѣше тихо. Сѣмнѣ, мъгла-та ся дигнѣ и азъ отидохъ при драгѣ-тъ си съпътницѣ. Тя бѣше заспала длѣбоко; азъ зехъ да ѣмъ викамъ на име. Тя даже и тогава не ми отговори, кога-то азъ ѣмъ дигнѣхъ отъ легло-то ѣ. Тогазъ азъ съ ужасъ видѣхъ, чи тя бѣше потѣнѣла съ крѣвъ. Сидѣжъ-тъ ми, въ кой-то бѣха останали іеще нѣколко парчета прѣпеченъ хлѣбъ, и кой-то бѣше покритъ съ платна и туренъ вмѣсто възглавницѣ подъ главѣ-тъ на Француженкѣ-тъ, бѣше отмѣстенъ и платна-та бѣха отвитѣ. Етраимъ, кой-то ся бори съ мене, искаѣ да ся допита до сидѣжъ-тъ,

и вѣроятно, като ѿ чулъ крикъ-тъ на Француженкѣ-тъ, ѿ ѿ уда-
рилъ съ ножъ-тъ. Ти бѣше ѿщо топла и дишаше; най послѣ, диша-
ніе-то ѿ станѣ по слабо. Азъ високо ѿ повикахъ на име, но тя
бѣше вече далечъ, — въ вѣчностъ-тъ !!

Само азъ останѣхъ живъ отъ всичкѣ-тъ нещастіѣ дружинѣ.
Нѣкоѿ си суевѣрно чувство ми хортуваше, чи сжидѣкъ-тъ ѿ при-
чина на нещастіѣ-та ми; азъ го хвърлихъ въ вода-тъ, съдѣхъ на
край-тъ на чердаче-то и ся умислихъ.

Губеніе-то на кръвъ-тъ отъ ранѣ-тъ ми мя накара да усѣтъ
нѣкоѿ си виѣпняваніе; азъ заспахъ, какво-то си дѣхъ и, по нѣкой
чуденъ случай, не падѣхъ отъ опаснѣ-тъ височинѣ. Подиръ нѣ-
колко врѣме чухъ гласове на стѣни си. Като станѣхъ и като поглед-
нахъ съ трудъ долу, видѣхъ ладіѣ съ два матроса, и ѿединъ го-
лемъ корабъ, кой-то стоѣше далечъ въ море-то . . .

Мене мя заведоха на корабъ-тъ. Всички-тъ ми глѣдаха и азъ
оздравѣхъ, но тѣ не мя обичѣха. Тѣ мислѣха, чи азъ съмъ убилъ
Француженкѣ-тъ и нейнѣй-тъ покровитель, и чи ранѣ-тъ съмъ при-
елъ отъ ѿпротивленіе-то на дириѣ-тъ. Тѣ хортуваха, чи азъ
съмъ извршилъ туй прѣстѣпленіе за да имъ земѣ хранѣ-тъ. Кога-
то пристигнѣхми въ ѿединъ Францускѣй портъ (лиманъ), тѣ мя прѣ-
дадоха за убійство-то на сѣдѣ, и искаха да мя убѣсѣтъ или да
мя проводѣтъ въ заточеніе. Но тѣ не могоха да докажѣтъ винѣ-
тъ ми; азъ си оправдахъ и ся освободихъ.

Да, азъ ся освободихъ ! продължаваніе Торсеби, като ми стис-
каше ръкѣ-тъ, но клевета-та не прѣстанѣ да мя прѣсѣдѣва. Азъ
бѣхъ принуденъ да живѣѣмъ въ уѿединеніе, да бѣгамъ отъ хора-та
и съ егонизмъ да имъ итвръщамъ за неправедно-то имъ подозрѣніе.
Съ този начинъ станѣхъ толко безсѣстрадателенъ чловѣконепави-
стливъ, какъвто мя всички виѣ знаете “.

Ето исторіѣ-та, коѣ-тъ Торсеби ми разсказа въ ношъ-тъ

прѣдъ смръть-тъ си Той умрѣ на другій-тъ день въ безпамятство, като ми остави наследникъ на всичко-то си състоіаніе. Не знаѣхъ, разказа ли ми той нѣщо коіе-то іе било, или туй бѣше само игра на болно-то му въображеніе, балнуваніе отъ тежкж-тъ болѣсть. Само азъ непровождяхъ тѣло-то му до гробъ-тъ; трѣска-та прѣстана въ Лимъ, азъ останахъ неповреденъ и съ пръвій-тъ корабъ, ся врънахъ въ Англіѣжъ.

МАТЕРІАЛИ

ЗА ИСТОРИЈЪ-ТЪ НА СВОБОДЪ-ТЪ ЗА ПИСАНІЕ-ТО

И НА ЦЕНСУРНИ-ТЪ ПОСТАНОВЛЕНІА.

(Продълженіе отъ год. III книж. 6 стр. 232.)

Константинь и дѣца-та му строго гонили насквмисти-тѣ. Безимешни-тѣ сатири были причина за подигнуваніе-то на два галски легиона противъ Констанція и за избраніе-то на Юліана за Императоръ. Валенцій издаде заповѣдь, коіа-то опрѣдѣлявала смъртно наказаніе не само на съчинители-тѣ на насквмистъ, по и на опѣзи, кои-то ги распрѣсвѣтъ или ги крѣятъ у тѣхъ си. Теоѡсій, подъ страхъ на строго наказаніе, заповѣдалъ опѣзи, комуто ся падне пасквиль, тутакси да го унищожава и да не казва никому за съдържаніе-то му. По кодексъ-тъ Нустиніановъ писатели-тѣ, кои-то сѣ были съдени за пасквиль нѣмали право да оставѣтъ завѣщанія.

Въ царуваніе-то на Византійскій-тъ Императоръ Леона Философа (886 г.) іединъ отъ любимци-тѣ му Симонасъ, былъ покалу-

геренъ за съставленіе на іединъ сатиръ врѣхъ императоръ-тъ. Алексій Комненъ осѣдлалъ съчинителн-тъ на пасквилн-тъ врѣхъ супру-гѣ-тъ му да ся испѣдѣтъ.

Като ся утвърдила въ Европѣ христіанска-та вѣра, духовни-тъ власти обърижли строго вниманіе врѣхъ книги-тъ съ религіозно съдържаніе. Духовна-та ценсура ся поіавила въ първи-тъ вѣкове на господство-то на христіанство-то. Въ 494 години, на іединъ частенъ съборъ въ Римъ папа Гелазій съставилъ каталогъ на канонически-тъ книги, кой-то може да ся счита за прѣвъ онитъ на подобно критическо оцѣняваніе. Отъ най първи-тъ вѣкове на христіанство-то ся утвърдилъ обичай да ся изгарѣтъ книги-тъ, припознати за еретически. Така въ 1141 години изгорили съчиненіа-та на Абелярда, въ 1155 години — на Арнолда бресчанскій, когото изгорили наіедно съ съчиненіа-та му; въ 1215 — Амори шартрскій. Въ 1250 въ Римъ было изгорено знаменито-то „вѣчно евангеліе“; въ 1310 съчиненіа-та на Маргаритѣ Геннонійскѣ.

Въ 1275 год. Парижскій-тъ университетъ обнародвалъ королевскѣ заповѣдь, съ коѣ-то всички-тъ книжовни дюдени ся подчинявали на университетъ-тъ, на книги-тъ была наложена опрѣдѣлена цѣна и никое съчиненіе не можѣло да хване да ся продава, догдѣ не го разглѣда университетъ-тъ.

Въ край-тъ на 13 вѣкъ станѣлъ іединъ страшенъ примѣръ за съвършенно-то унищоженіе на іединъ книгъ. Арлотто написалъ исторіѣ-тъ за тираническо-то управленіе на Падуанци-тъ отъ Виченца. Падуанци-тъ, като побѣдили Вичентинци-тъ, осѣдили Арлотто да го испѣдѣтъ и опрѣдѣлили смъртно наказаніе всѣкому, кой-то чите, прѣвожда или даже има у него си исторіѣ-тъ му. Тази мѣрка была тъй строго исполнена, щото, когато Виченца ся освободила отъ владичество-то на Падуѣ, Арлотто, като ся завѣрилъ на отечество-то си, не намѣрилъ нищо іединъ книгъ отъ съчиненіе-то си и не можѣлъ да го обнародва пакъ.

Въ 1328 години папа Иванъ XII умъртвилъ двѣ духовни лица, кои-то утвърждавали въ съчиненіѣ-та си, чи Императоръ-тъ има право да тура и да сваля папѣ-тъ по произволеніе-то си и може да нарежда църковни-тъ владѣніѣ както ще.

Въ 1327 години въ Болоніѣ изгорили живъ нещастній-тъ седемдесетгодишенъ астрологъ Секко д' Асколи, по причинѣ-тъ на нѣколко негови прѣдположеніѣ за небеснѣ-тъ сферѣ.

Въ летопись-тъ за животъ-тъ на Ивана Лудовика Бурбона, Кабаре д' Оронвилъ разказалъ слѣдующій-тъ анекдотъ. Въ 1363 г. Герцогъ Лудовикъ, като ся завържалъ отъ Англіѣ, дошълъ съ всичкій-тъ си дворъ въ Муленъ и кондисалъ въ кѣщѣ-тъ на іединъ отъ прости-тъ граждане, Гюгена Шово. Подиръ това като ся свършила литургіѣ-та, домовладика-та далъ на Герцогъ-тъ іединъ книгъ, въ коѣ-то были описани всички-тъ прѣстѣпленіѣ и самоволни постѣпки на Бурбонски-тъ голѣмци и рицари прѣзъ онуй врѣмя, когато ся намиралъ Герцогъ-тъ въ Англіѣ. Шово ся надѣлъ, чи Герцогъ-тъ ще разгѣда книгѣ-тъ му и ще накаже барони-тъ и благородство-то, но Иванъ Лудовикъ хвърлилъ прѣдъ хора-та си книгѣ-тъ на Шово въ огнь-тъ и испалилъ съчинителъ-тъ ѣ, като казалъ, чи той не ще да знаѣ прѣстѣпленіѣ-та на рицари-тъ си, а имъ помни само заслуги-тъ. Тази постѣпка му придобила всеобщѣ любовь.

Въ 1395 години, когато былъ побърканъ съ ума си Карлъ VI, въ Парисъ ся издала кралевска заповѣдь, съ коѣ-то ся запрѣтавало на всички-тъ общенародни расказачи и пѣвци да казвѣтъ нищо за папѣ-тъ, за кралъ-тъ, за Французски-тъ голѣмци и въобще за църквѣ-тъ. Кой-то ся уловѣлъ, чи не варди тѣзи заповѣдь, щѣлъ да сѣди два мѣсяца въ тъмницѣ и да му ся дава за хранѣ само хлѣбъ и водѣ.

Въ 1463 год., въ Дижонъ была прѣдъ народъ-тъ изгорена едина книга, коѣ-то заключавала, спорѣдъ увѣреніе-то на летописи-

тъ, описаніе на сръдства-та, какъ да се извиква діаволъ-тъ, и други-тъ тайни на *некромантіѣх-тъ* и *хоримантіѣх-тъ*.

Гаммеръ въ „исторіѣх-тъ си на Оттоманскѣх-тъ имперіѣх“ приказва два случая, кон-то станѣли въ царствованіе-то на Амурата II. Знаменитій-тъ Муфти на туй врьмя, Фахраддемъ-Аладехеми, като проповѣдваѣтъ противъ іединъ Персіанинъ, кой-то свободно мислѣлъ, неспросилъ да го осѣдѣтъ за изгориваніе, самъ носилъ дърва-та за наклаждане огънь и тѣй ревностно раздухалъ дърва-та, надъ кон-то горѣлъ нещастній-тъ що-то си опърналъ брадѣх-тъ. Скоро подиръ това іединъ Турскій поетъ Амадеддикъ, кой-то проповѣдвалъ въ съчиненіѣх-та си пантеистическо ученіе былъ осѣденъ на смърть отъ улемн-тъ. Него го живъ одрали.

Лудовикъ XI съ заповѣдь отъ 1471 год. искалъ да се давѣтъ 300 жъли екою на оногози, кой-то откриѣ писатели-тъ на сатири-тъ и на пасквили-тъ, кон-то въ негово-то врьмя на много се прѣскали, и да се отенча глава-та на опѣзи, кон-то ги знаѣхтъ, а пакъ не ги искавѣхтъ. Любопытно іе чн въ онуй врьмя като были хванѣти двѣ момчета, по подозрѣніе чн съчинявѣхтъ пасквили, парламентъ-тъ ги освободилъ, защото нѣмало іасни доказательства за обвиненіе-то нмъ.

Въ 1486 год., Бертолдъ, майнскій архіепископъ, първій наредилъ ценсурѣ за печатин-тъ съчиненіѣх. Той запретилъ да се прѣвоздѣхтъ на общенароденъ іазикъ чужеземни книги, догдѣ се не намѣрѣхтъ за добри отъ трима учени по Богословіе-то, по правовѣденіе-то и по медицинѣх-тъ хора, и отъ іединъ познавачъ въ свободни-тъ художества.

Около 1500 години Паганина Брестіанскій напечаталъ въ Венеціѣх арабскій текстъ на Коранъ-тъ, но нани-тъ употребили вси-кни-тъ си сръдства да унищожхтъ това изданіе. За скоро то исчезло съвършенно.

Брантомъ въ жизнеописаніе-то на знаменити-тъ госножи дула,

чи Лудовикъ XII позволявалъ да го изваждатъ на театръ-тъ въ смѣшенъ видъ. Градски-тъ писари и ученици-тъ играли прѣдъ народъ-тъ піеси, въ кои-то ся присмивали на всичкій-тъ дворъ, на голѣмци-тъ и на самій-тъ краль, като го прѣдставлявали винаги скжпъ и чи винаги піе изъ златиѣ чашѣ и не је въ сѣстоіаніе да си потули жаждѣ-тъ. Лудовикъ не обръщаль вниманіе врѣхъ това, но заповѣдалъ да ся каже, чи ако нѣкои дързиѣтъ да ся смѣятъ на смругѣ-тъ му, Аниѣ Бретанскѣ, той ще ги избѣси.

Права-та на книгопродавци-тъ ся утвърдили завършително въ 1507 години. Издадена-та въ тѣзи години географіа Птолемеова трѣбвало да ся продаде по цѣнѣ опрѣдѣленѣ отъ папскій-тъ книгохранитель. Въ 1515 год. придворній поетъ, Андрей Фаустъ добылъ право да издава нѣкои книги, кои-то други писатели и книгопродавци веки нѣмали право да печатѣтъ. Първо исклучително право за изданіе на іединѣ книгѣ въ Англіѣ было дадено въ 1532 год. на Теодора Годесфруа за „исторіѣ-тъ на Краля Боккуса“.

Въ 1525 год. Парижскій-тъ парламентъ заповѣдалъ, Французскій-тъ прѣводъ на іединѣ Латинскій молитвеникъ да ся разгѣда, прѣди напечатваніе-то, въ Богословско-то отдѣленіе. Съ този начинъ въ Франціѣ ся уредила втора ценсура. Оттогава често ся случало, чи книга, коіа-то ся отпуска въ първѣ-тъ ценсурѣ, при писалище-то на парламентъ-тъ, ся възспрала отъ вторѣ-тъ при богословско-то отдѣленіе. Катерина Медичи ся оплаквала, чи ся пуснѣла книга-та: „Разсѣжденіе за причини-тъ на войнѣ-тъ прѣдпріетѣ отъ бунтовници-тъ“; но парламентъ-тъ ся оправдалъ съ туй, чи тѣзи книгѣ пустнѣло богословско-то отдѣленіе. Дворъ-тъ впрочемъ често възспралъ книги пустнѣти отъ двѣ-тъ ценсури, както ся случило туй съ „исторіѣ-тъ на Албигойци-тъ.“ По подиръ Краль-тъ си присвоилъ право да дава, на мѣсто парламентъ-тъ, волѣ за печатаніе книги.

Въ първи-тъ години отъ царствованіе-то на Карла V, по вси-

чкъ Испаніѣкъ ся распрѣсвали много пасквили врѣхъ Фландріѣкъ и врѣхъ Кардинала Хименеса. Фламандци-тъ ся оплаквали за това на Кардиналъ-тъ, и той заповѣдалъ, за да имъ омише, да ся потърсѣтъ малко при книгопродавци-тъ тѣзи съчиненіѣ.

Отъ най отдалечени-тъ врѣмена, въ Римъ имало обичай да лѣпѣхъ до статуи-тъ сатири и пасквили. Светоній дума, чи число-то имъ израснало особенно, кога-то ся подигнахъ Виндексъ и Галба. Статуи-тъ Нероновѣ ся най много покривали съ зли ругателства. На іединъ отъ статуи-тъ, кои-то го изображавали, былъ іединъ нѣтъ окаченъ на шѣѣ-тъ чувалъ съ надписъ: „не азъ треба да съмъ на него, но той въ мене“. (Въ Римъ отцеубійци-тъ ся зашивали въ чувалъ и ся хвърляли въ водѣ-тъ). Въ край-тъ на XV столѣтіе този обичай ся подновилъ съ новѣ силѣ. Срѣщу дворецъ-тъ Памфили, близо до дюгънъ-тъ на іединъ терзіѣкъ, по имя Паскинь, кой-то ся славилъ съ остроуміе-то си, была намѣрена отколѣшня развалена тукъ тамъ статуѣа, коѣа-то изображавала, както мислѣхъ, Мепелаѣа чи забраня тѣло-то Патроклово. Тази статуѣа всѣкъ пощѣначенѣла да ся покрива съ най зли нападеніѣ врѣхъ кардинали-тъ и дору врѣхъ папѣ-тъ. Простій-тъ народъ нареклъ тѣхъ статуѣа гутаки Паскинь, за честь на терзіѣ-тъ, кой-то вѣроіатно былъ іединъ отъ пѣрви-тъ съчинители на тѣзи сатири. За скоро излѣзло, чи іедна само статуѣа не стигало. Пасквили-тъ наченѣли да ся поіавявѣхъ на іединъ другъ древнѣкъ статуѣкъ, въ Капитолій, нареченъ отъ народъ-тъ Марфоріо, защо-то тя была намѣрена на мегданъ-тъ (forum) Марсовъ. Тогава между двѣ-тъ статуи ся завързалъ разговоръ, въ който Паскинь игралъ роля на іединъ простъ гражданинъ, а Марфоріо — на іединъ благороденъ. Всѣкъ сутринъ тѣзи статуи ся размѣнували съ въпроси и отговори, по разни прѣдмети отъ политическій-тъ животъ на Римъ. По послѣ до тѣхъ присѣединена была іеще іедна статуѣа на іединъ носилникъ (хамалникъ), кой-то прѣдставлявалъ народъ-тъ. По нѣкоганъ въ разговоръ-тъ ся намѣсвали

и други статуи. Папа Адрианъ VI, въ 1520 год., разсърденъ отъ сатири-тъ на Паскина и Марфоріо, заповѣдалъ былъ да ги счупѣтъ и да ги хвърлітъ въ Тибръ, но послѣ зель назадъ заповѣдь-тъ си, по съвѣтъ-тъ на Лудовика Сессъ, Испанскаго посланика, кой-то убѣдилъ папѣ-тъ, чи унищоженіе-то на статуи-тъ не ще да унищожѣ пасквили-тъ, а ще ги направи по лоши. Въ 1544 год. въ Базель излъзо събраніе на сатири-тъ и пасквили-тъ, кои-то ся намирахъ на Статуѣ-тъ Паскинъ подъ названіе: „*Rasqui Uorum totum duo*“, изданіе на Куріона. Тази книга, коѣ-то ся наврѣдъ унищожавала и въспирала, ся сега намира твърдѣ нарѣдко.

Съ реформаціѣ-тъ ся наченѣли гоисенія срѣщу протестанти-тъ, макаръ нѣкои царѣ да сѣ были длѣжни да задържатъ въ истото врѣмя силно-то тегляніе на нѣкои Католици кѣмъ защитѣ на църквѣ-тъ. Тѣй Францискъ I спасель отъ фанатизмъ-тъ на Ноеля Беда нѣколцина писатели. Мнозина обаче осѣдилъ този неумолимъ Католикъ. Въ число-то на погинѣли-тъ былъ іединъ забѣлѣжителенъ философъ и писатель на врѣмя-то си, Луи-Беркенъ, пріѣтель на Еразма Роттердамскаго, изгореній въ Парисъ на 1529 години. Сѣщій-тъ Беда накаралъ Богословско-то отдѣленіе да въспре книгѣ-тъ: „оглѣдало за грѣшнѣ-тъ душѣ“ съчиненіе на Маргаритѣ Наварскѣ, сестрѣ на краля Франциска I. Това му обаче не прѣмѣнѣло току тѣй. По жалѣбѣ-тъ на Маргаритѣ, Беда и богослови-тъ, кои-то въспрѣли тѣзи книгѣ, были испѣдени и ся завѣрижи на отечество-то си подиръ нѣколко години.

Въ 1534 год., поради сатири-тъ отъ протестанти-тъ врѣхъ прави-тъ на дворѣ-тъ, всички-тъ парисски тѣмници ся напѣляли съ лица отъ разни съсловія, зашто-то ги подозрѣвали, чи тѣ сѣ писали тѣзи сатири. Отъ забѣлѣжителни-тъ лица, кои-то погинѣли при Франциска I за съчиненія-та си, ще назвемъ Стефана Долмѣ (пріѣтель-тъ на Рабеле), кой-то былъ обѣсенъ и послѣ изгоренъ въ 1546 години. Въ мѣсяць Януарій на слѣдующѣ-тъ години

излъзла кралевска заповѣдь, съ кой-то ся дигнували всички-тъ типографин въ Парисъ и ся запрещавало, подъ смъртно наказаніе, да ся печата нищо въ всички Франціи. По прѣдставленіе-то на парламентъ-тъ, краля-тъ зель впрочемъ назадъ тѣзъ заповѣдь и наредилъ да избере парламентъ-тъ осемдесетъ хора, извѣстни по добротѣ си нравственностъ, отъ кои-то краля-тъ да избере дванайсетъ и да имъ даде право да печатахтъ всички-тъ книги „освѣтъ и истина“ прибавилъ законъ-тъ.

Проповѣдници-тъ, кои-то имали голѣмо вліяніе врѣхъ на народъ-тъ, въ XVI вѣкъ поднадижли също подъ надзираніе-то на гражданскъ-тъ власть. Кога-то на 7 Мартъ отъ 1525 год., скороходецъ-тъ донесълъ извѣстіе за загубѣ-тъ на бой-тъ при Павій и за земаніе-то на Франциска 1 въ плѣнъ, прѣдсѣдатель-тъ де Селезъ повикалъ на кѣшъ-тъ си всички-тъ париски проповѣдници и имъ далъ настанаваніе, какво да казвѣхтъ на народъ-тъ за туй происшествіе.

Въ 1543 год. въ Венеціи излъзълъ пръвъ каталогъ на запрещени-тъ книги, подъ названіе: Index generalis scriptorum interdictorum (общъ показателъ на запрещени-тъ писанія). Въ Испаніи подобенъ каталогъ ся појавилъ само въ 1559 години. Въ заглавіе-то му было речено, чи тѣзи книги запретилъ Фернандъ де Валдесъ, голѣмий инквизиторъ.

Въ 1547 год. Петръ Дюшатель, епископъ макоискій чель слово при погребеніе-то на Франциска 1 и спомяналъ между друго-то, чи душа-та на краля-тъ ъе отишла право въ рай. Богословско-то отдѣленіе ся твърдѣ възнеблагодарило отъ таквѣзи мисль, като мисляло, чи ти показва отричаніе на чистилище-то и провело депутати строго да нагълчѣхтъ проповѣдникъ-тъ. —

П р в в о д ъ

Старі поселенія Славенскі на Гръцкѣ-тѣ землі.

О Т Ъ

А. Гилѣрдинга.

Знаменитій Нѣмскій учень Фалльмерайеръ прѣвъ докази на о-снованіе отъ исторически свидѣтельства, обширность-тѣ на Славен-ски-тѣ поселенія въ Гръцкѣ-тѣ землі прѣвъ срѣдни-тѣ вѣкове и силно-то участіе на Славенскѣ-тѣ стихіѣ въ образованіе-то на ново-гръцкій-тѣ народъ. Мнѣніе-то му станѣ прѣдмѣтъ на горещи и не съвсѣмъ безпристрастни нападенія отъ стѣрнѣ-тѣ на сами-тѣ Гърци и поклонници-тѣ имъ на Западъ. На горди-тѣ съ народность-тѣ си Елліни было мѣчно да помыслихъ, чи тѣ не сѣ потомци на Леонида и Темистокла, а на нѣкои си варвари, Радославовци и Владиміровци. Врѣхъ Фалльмерайера и врѣхъ послѣдователи-тѣ му ся посипаха най непримични израженія гнѣвни. Стига само да ся прочитѣтъ статіи-тѣ на гръцки-тѣ учени и издатели на періодиче-ски-тѣ списанія, за да ся убѣдимъ въ това, чи тѣхъ ги водило въ тѣзи прѣпириѣ не строго убѣжденіе отъ наукѣ-тѣ; а лъжовно на-родно самолюбіе. Врѣмя ѣе да ся свѣрши тѣзи препириѣ, недостой-на за исторіѣ-тѣ. Съмнѣвѣтъ ли ся ѣеще, чи никое племе не може да живѣе дълго, ѣестественно и нравственно съ свои собствени стихіи, безъ ново притичаніе на животъ, безъ нови сили отвѣнка почерпаеми? Какво щѣше да стане съ Гръцкій-тѣ народъ, ако ся той не подновяваше съ прѣсни стихіи? Отколѣ не щѣше да оста-

не нито единъ Гръкъ на свѣтъ-тъ. За гръцкій-тъ народъ не трѣба да је обидно, чи сѣ влѣзли въ организмъ-тъ му много Славенски стихии: напротивъ той трѣбва да ся скажи, чи има свидѣтельство въ себе си на нови жизненни сили; той трѣбва да ся горди чи въ жили-тъ му тече не само кръвъ-та на растлини-тъ роби Римски, кои-то застъпили нѣкогаси мѣсто-то на свободни-тъ Атиняне и Спартанци, но и кръвъ-та на едно ново племя чисто и неповредено. А за насъ је важно изученіе-то не само на това, какъ клонове-тъ отъ туй племя сѣ приели Господарственно развитіе и сѣ участвовали въ сѣдби-тъ на исторіѣ-тъ; за насъ је важно и изученіе-то, тѣй да ся рече, на физиологическо-то вліяніе, које-то сѣ имали Славене-тъ врѣхъ околній-тъ си міръ. По тѣзи причинѣ ній не трѣбва да оставимъ тѣзи безвѣстни, отколѣ веки исчезнувши поколѣнія, кои-то населявали опустѣлѣ-тъ земѣ гръцкѣ и дали нови жизненни стихии на Еллинскій-тъ народъ. Прѣди всичко је потребенъ този почти не бутнѣтъ прѣдметъ. Прѣдагамъ тука този матеріалъ въ таквѣтъ мѣркъ, въ каквѣ-то ми је той достъпенъ. Исторически-тъ свидѣтельства за погръченни-тъ Славене сѣ скудни; но не је скудно друго-то іеще подостовѣрно свидѣтельство, — Свидѣтельство-то на мѣстни-тъ имена. Сега веки има подробни и пълни статистически описи на мѣстности-тъ въ Епирскій-тъ пашалѣкъ и въ Гръцко-то кралевство (за Епиръ въ добръ-тъ книгѣ: *Χρονογραφία τῆς Ἰπείρου τῶν τε ὁμόρων Ἑλληνικῶν καὶ Ἰλλυρικῶν χωρῶν, συντεταγμένη ὑπὸ Π. Α. Π. ἐν Αθήναις 1857*; за Гърціѣ въ съчиненіе-то: *Τὰ Ἑλληνικά, ὑπὸ Ἰακώβου Ρ. Ραχάβη, ἐν Αθήναις 1853—1855*).

Отъ тѣхъ азъ ще испишѣ мѣстни-тъ имена, кои-то имѣтъ Славенско происхожденіе и ще турямъ іеще обще-то число на селенія-та въ всѣкій край, за да може да ся види, какво је отношеніе-то на Славенски-тъ имена къмъ общій-тъ купъ на мѣстни-тъ названія. Само такъвзи трудъ може да даде дѣйствиелно основа-

ние за да едни всѣкій, колко сѣ Славенски-тъ поселеніа на Гръцкѣ-тъ земѣ. Разбира се, чи трѣбва при таквотъ сѣжденіе да се помни, чи Славенско-то говореніе је угаснало вѣки прѣди нѣколко стотинѣ години и чи слѣдователно мѣстни-тъ имена Славенски от-тогава постојанно сѣ се умалывали по число-то, поради исчезнова-ние то на прѣдшних-тъ поселеніа или поради замѣнѣ-тъ на непонятни-тъ за народѣ-тъ названіа съ нови, а пакъ количество-то на посе-леніа-та съ Гръцки, Арнаутски и Турски названіа се је постојан-но принаждало; ще се рече, чи опастѣ-тъ на увардени-тъ досега въ Гръцкіѣ мѣстни имена съ Славенско происхожденіе представлява само въ умалениѣ размѣрѣ прѣдшнее-то распространеніе на Славен-скѣ-тъ стихіи въ тѣзи странѣ. Но и тѣзи дадени трѣбва да раз-сѣятъ всѣкакви съмнѣніа за голѣмо-то участіе на Славенскѣ-тъ стихіи въ образование-то на Гръцкій-тъ народѣ.

Туй, које-то азъ прѣдставлявамъ тука, је само матеріалъ за рѣшеніе-то на означениѣ-тъ въпросѣ. Илѣно критическо обработва-ніе азъ не могъ зе врѣхъ себе си. Поради туй азъ не ще падна подѣ укорѣ, ако до названіа-та съ несъмнѣнно Славенско проис-хожденіе турѣ таквизи, на кои-то Славенско-то начало је сѣмнително или иска сравнене съ други-тъ мѣстни имена, за да се отдадѣтъ на този или оизи народѣ. Илѣкоје излишество въ приводимѣ-тъ ма-теріалъ не може да повреди толкова, колкото ще повреди непълно-та-та, коѣ-то ще накара другиго да начене трудѣ-тъ отново. Гдѣ-то Славенска-та форма на име-то је сѣвършено іасна, азъ ще ѣм турямъ до грѣцкѣ-тъ, както се сега тя ише; кога турямъ тѣзи *сироіатни* Славенски форми, азъ ще се придѣржамъ прѣимуществен-но за особености-тъ на Македоно-Българско-то нарѣчіе, съ које-то іазикѣ-тъ на древни-тъ Славене въ Епирѣ и въ Гръцкіѣ је и-малъ іестественно най много сходство (1). Гдѣ-то Славенска-та

(1) За собствени-тъ имена Македоно-Български драгоцѣненѣ ма-

форма на имя-то не ми ся представи съвършено опредѣленъ и вѣроіатнъ, тамъ азъ ще бѣлѣжъ току тѣй сегашно-то Гръцко названіе. Моля читатель-тъ да не забравя, чи въ ново-гръцкій-тъ іазикъ *в* ся чите *б*, *г* като *γ*, придихателно, а прѣдъ *і* почти като *ј*, *д* като *δ* придихателно, макаръ тѣзи букви често да ся турѣтъ въ чужеземни-тъ думи на мѣсто чисти-тъ *б*, *г*, *д*, но, собственно и правилно, чистій-тъ звукъ *б* ся изражава съ *μπ*, звукъ *г* съ *γκ*, звукъ *д* съ *ντ*. Въ неопредѣленность-та впрочемъ на Гръцко-то правописаніе въ израженіе-то на звукове-тъ *б*, *г* и *д* іе таквази, щото намѣсто тѣхъ ся често пише *π* или *β*, *χ* и *τ* (напримѣръ Гърци-тъ пишжтъ: 'Απτοῦλ Μετζίτ, сир. Абдулъ Меджидъ). Звукове-тъ *ж* и *ш*, кои-то сж сжщо чужди на Гръцкій-тъ іазикъ, ся изражавжтъ въ чужеземни-тъ думи съ букви *ζ* и *σ*. Всички-тъ тѣзи особености трѣбва да ся имжтъ прѣдъ очи въздвигваніе-то на първоначални-тъ Славенски форми въ Гръцки-тъ мѣстни названіа.

(Слѣдва).

каръ и непъленъ матеріалъ ся намира въ пѣтешествіе на В. Григоровича. Азъ съмъ съ широкъ печатъ тѣзи, кои-то ся срѣщжтъ въ Епиръ и Гърціѣ, кои-то въ такъвзи точно видъ ся іавявжтъ у Българе-тъ и ся вмѣстени въ съчиненіе-то на този ученъ Профессоръ.

Индійскы зми.

Слѣдуюций-тъ расказъ дава понятіе за вліане-то на музикъ-тъ врѣхъ зми-тъ и за умайване-то имъ отъ Индійци-тъ.

„ Като отидохъ да посѣтъ пріятеля си, кой-то наскоро бѣше дошелъ отъ Индіѣ, прѣгледяхъ съ любопытство зми тѣ, които той нарочно бѣше събралъ, и видѣхъ хиляды видове, Индійскы и Африканскы, юнце и Европейскы. Но една змѣ балсамосана, на която глава та бѣше сложена на малкъ чървенъ кърпицъ, най много отъ сичкы тѣ привлече вниманіе то ми, не само по голѣминѣ тѣ и по свѣтливѣ тѣ си кожѣ, но и по тщательность тѣ, съ коѣто бѣше турена въ единъ прѣкрасенъ ковчегъ (санджкъ); защото се виждаше или като достозабѣжителенъ наученъ прѣдмѣтъ, или, че са назъшо като нѣкоя любопытна приказка за да допълни нѣтуваніе то.

„ А пріятель-тъ ми като съзрѣ вниманіе то ми, рече ми сѣрдито:

Защо глѣданиѣ толкозъ внимателно туй животно?

Не знаѣхъ, защо — ми се види като да има нѣкоѣ особнѣ исторіѣ.

Имашъ правдѣ, азъ щѣ ти ѣхъ прикажѣ съ благодареніе, но бѣди увѣренъ чи ако не бѣше дошелъ ты, щѣхъ да ѣхъ прикижѣ самъ на себе си.

Думай, слушамъ тя.

„ Като сѣдна добръ на канане то той рече:

„ Тази зми е отъ ония които въ Индіѣ са викатъ Ковра, и е отъ най добрия-тъ видъ, голѣма е петъ ноги и има на главѣ-тъ си двѣ тракала като очила. Но забѣлежи че такива зми, спрѣчь които иматъ тѣя тракала сѣм страници, и най много когато са разсърдятъ. Вдигатъ ся като съ електрически бързинѣ до три и повече ноги високо отъ земѣ-тъ, като да надигатъ по силно връхъ жертвѣ-тъ си, и прѣвиватъ и сгъстватъ останалѣ-тъ часть на тѣло-то си. Ако са случишъ нѣкога срѣщу Коврѣ неправиѣ безъ забавѣ извикай: „ Боже помилуй мя грѣшного “ защото слѣдъ малко отхождашъ прѣзъ утробѣ-тъ ѣ на онзи свѣтъ. Хемъ отхождашъ пріятелю, безъ друго, освѣнъ само ако имамъ свирѣ въ уста-та си или цигулѣ въ рацѣ-тъ си, защото тогива не само са избавяшъ, но и онуй страшно чудовище завчасъ може да ся спрѣструва съ тебе. Щомъ като чуе гласъ-тъ, замира са и трѣва вънъ него съ скоро или късно благочиніе.

„ За забѣлѣжаваніе е юще и това, че не само обича музыкѣ-тъ по има и опитностъ въ неѣмъ. И най послѣдния-тъ Индіанинъ ако попиташъ, ще тя увѣри за любовь тѣкъ музыкѣ тѣ на тѣя зми. Много пѣти срѣщанъ такива зми въ градища та, да ся кляѣтъ и прѣгиватъ спорѣтъ звукове тѣ на свирачи тѣ.

„ Но защото пѣтничѣ-тъ рѣдко са случва да има свирѣ или цигулѣ въ рацѣ тѣ си, ако послучай срѣщне нѣкоѣмъ Коврѣ, не са морѣчавалъ (не ставамъ кефилъ) за живота му. Азъ самичѣкъ щѣхъ да идѣ на онзи свѣтъ безъ малко.

„ Ето що ми са случи: единъ день като бѣхъ отииселъ да ся расходиѣ край брѣгове тѣ на р. Гангъ, чудѣхся на зализаніе то на слънце то; спичко около мене въздаваше славѣ Богу! волны тѣ на рѣка та, които са блѣщѣхъ отъ слънце то, са тѣркаляхъ между раззеленѣли тѣ брѣгове, и виждахъ къмъ горизонта редъ могъли, връхове тѣ на които разповидно са позлатѣвахъ отъ послѣдни тѣ зари слънчеви; и като са чудѣхъ, потѣвахъ въ саудванія.

„ Но изведнѣжъ чувамъ шумтєніє близо до мене, отворихъ очи тѣ си и като са обѣрнахъ, съзрѣхъ и видѣхъ класове тѣ на нива та че са люлѣжтъ, и единъ дългъ линіѣ, която право къмъ мене идѣше. Кръвъ та ми замръзна! . . . И толко скоро, колко то додѣ мигне чєловѣкъ, видѣхъ единъ Ковра почти до нозѣ тѣ ми исправенъ. Надуса кожъ тѣ си, отваря странно уста та си, прозѣва ся и като остри вѣдицы простира зѣбы тѣ си: спуща са и са увива около тѣло то ми, и отвратителна-та ѣ глава приближава почти до мойъ тѣ . . .

„ Боже мой ! извикахъ, като погледнахъ къмъ небе то. Но тоз' частъ виждамъ чѣрвенъ кърпичъ която са развѣтанє между чудовище то и мене, и чухъ единъ сладкъ гласъ. Подойдохъ малко въ себе си и видѣхъ единъ малкъ дѣвойка до мене, който много пакъ бѣхъ виждалъ около къщъ тѣ си: дѣвойка та се едно си развѣва кърпѣ тѣ и пѣе; и тѣѣ замгнахъ нѣколко минути. Азъ, ако и цѣлъ да са бѣхъ разтренералъ, прѣгладяхъ, че движеніє то на кърпѣ та са видѣше като да управи редъ-тѣ на пѣяніє то. . . . Слѣдъ малко пѣяніє то стана по живо, прѣсти тѣ на младъ тѣ Индіанка почти наближихъ змѣѣ-тѣ, и дланъ та ѣ хвана да ѣ гладѣ по кожъ тѣ.

„ И ето Ковра та че ся развива. нѣма веки да ми стиска, пада на земѣ тѣ, и съвсѣмъ кротко са търкала при нозѣ тѣ на дѣвойка тѣ; дѣвойка та слѣдъ малко клѣкнѣ, и начєна умайваніє то.

„ А змѣя та, като са унає не само не устрашава веки, но іощє са моли . . . Тя є честита, додѣ Индіанка та, като побѣдителница, търси по добро то дѣѣствіє на побѣдъ тѣ сирѣчь свѣршеніє то разорєніє, употребява послѣднє то неуборимо срѣдство. На живо-то пѣяніє и ласкателни-тѣ движеніа на рѣцѣ-тѣ си тя при-туря и урочасваніє-то отъ хубави-тѣ и дългоклепачести-тѣ си очи; погледъ-тѣ ѣ устрѣлява Ковра-тѣ, която като не може да търпи

свѣтлинѣ-тъ на очи-тъ ѿ, обрѣца главѣ-тъ си Непрїатель-тъ моли за милость !

„ Като тѣй замѣна бѣдствїе-то, дѣйдохъ на себе си, и като извадихъ многоустїи-тъ си пищовѣ, напѣлихъ го, помѣрихъ въ Коврѣ-тъ и ѿ убихъ.

— „ Гръмнуванїе-то ти, рѣкохъ на прїатели си, ми даде възможность да си отдѣхнѣ, защото, увѣрявамъ те, щѣхъ да се уморѣхъ додѣ чуѣхъ що си направилъ; сега ти са молихъ да ми кажешъ какъ тѣкувашъ умагнели-тъ силѣ на дѣвойка-та върху онуй толко страшно чудовище ? Да, много пѣти съмъ чувалъ за умайници, но сѣкога съмъ ги мислилъ за лѣжци, сирѣчь че тѣ по напрѣдъ изваждатъ зѣбы-тъ и силѣ-тъ на змїѣ-та съ особенъ единъ начинъ. и зарадъ туй, кога са те намира прѣдъ умайникъ, мирува като че познава слабостъ-тъ си.

— Хортувашъ като безвѣринкъ, а не като естествоиспытатель; бѣлъ ли си като мене десетъ години въ Индїѣ ? Ако и точно да немогъ да истѣкувамъ силѣ-тъ на умайници-тъ, но те увѣрявамъ че съ очи-тъ си съмъ видѣлъ тѣзи силѣ. Колко работи оставатъ конто ный никакъ не разумѣвамы !

„ Но забѣлѣжи, чи умайници-тъ никогашъ ти се неотговарѣтъ, да ги питашъ колко щѣишъ за това. Спорѣдъ общо-то вѣрванїе, сила-та на умайници-тъ има начало-то си отъ сѣздание мїра, и върви по наслѣдіе; за туй само нѣкоя и друга челядь (фамилїя) иматъ катомо монополїѣ, умагванїе-то; освѣиъ тѣхъ ни единъ умайникъ не можешъ намѣри.

„ Ето що ми приказа единъ прїатель, очевидецъ на единъ случѣ :

„ Нѣкоѣси Англїйскы чиновникъ, като сѣдѣлъ на тревѣ-тъ, видѣлъ единъ Коврѣ, която като си почивала безпечно, показвала че мени бденїе-то си; и защото той познавалъ че змїи-тъ, кога мелятъ бденїе-то си, обмыкатъ, както и чловѣци-тъ почивкѣ-тъ, прѣгнѣ-

валъ ѿ добръ безъ да се страхува; и тозъ часъ проводилъ да по-
викать единъ умайникъ добръ познатъ за искусство-то си.

„Шомъ дошълъ умайникъ-тъ приближилъ при змій-тъ и за-
нѣлъ извъредниъ единъ пѣснѣ, която, то се знае, не е доволна да
услани твои-тъ и мои-тъ уши. Коера-та се разбудила изведиждъ
и, като се протѣгнала, несправила се, настрѣхнала и фанала страшно
да шумти. Но неустрашимый-тъ умайникъ си слѣдвалъ пѣніе-то, и
съ внимание глѣдалъ змій-тъ въ очи-тъ, най послѣ ѿ побѣдилъ.
защото звѣръ-тъ се укротилъ, и покорилъ, и хваналъ да се мърда
спорѣдъ мърданія-та на умайника.

„Тази сцена траѣла двацѣтъ минути, въ които змій-та до
толкозъ се поробила, щото приемала и хули-тъ на Индіанина, който
често плюѣлъ въ очи-тъ ѿ.

„Какво да ты кажѣ, пріятелю, за да ты увѣрижъ за всесилие-то
на умайници-тъ! Другъ единъ мой познаница ми каза че видѣлъ је-
дного Индіанина който, като спѣлъ, ималъ въ пощикъ-тъ си шапкѣ
іадовитѣ змій.

— Що думашъ?

— Да, змій та наистинѣ была малка до 10-15 прѣста, но, как-
то ти казахъ, іадовита была.

„Другый Индійскый умайникъ, като искаше да ми покаже си-
лѣ-тъ си, донесе единъ змій отъ сѣщій-тъ видъ, отъ кой-то една
спала въ шапкѣ-тъ и ѿ пусна да ухапи единъ пѣтель; въ двѣ ми-
нути вѣтръ пиле-то умрѣ.

— Каква отрова! извикахъ азъ уплашенъ.

„А умайникъ-тъ ми погледна съ милостиво око, грабнѣ за
вратъ-тъ змій-тъ и ѿ изведе. И първо изведе опашкѣ-тъ, второ
главѣ-тъ, и на мѣсто овошкы изведе останѣло-то отъ тѣло-то ѿ. А
додеѣто ѣдеше, видѣше се да оѣща такава сладость, каквато не е
оѣтилъ и най отличній-тъ отъ наши-тъ гастрономи.

„Казахъ ти, чи вѣобще се мисли за умайници-тъ че по на-

слѣдствие имать дарѣж за умайваніе то, но има нѣколко Индійски поколѣнія, които вѣрватъ, че онии, които имать тая дарѣж, не ѣдъ имать по наслѣдствие, но защото са мѣли, додѣ сѣ были малки, съ вода тѣ на нѣкои си трѣви само тѣмъ познати.

„ Знаешъ ли що дума и Виргилій, Иродотъ, Овидій и непомнишь ли що дума Плиній за умайници-тѣ Африкански? Казува че тѣло то на умайници тѣ издава воиѣж отъ сички-тѣ си шопи, която умайва и прѣсвива змѣи тѣ.

„ Аристотель увѣрява, че луги тѣ на челоуѣка вредѣтъ на змѣи-тѣ; а други думатъ че Бобилоній Халдейскій умайвалъ и отравѣлъ сѣ нѣкой Божественни думи.

„ Колкото отъ моѣж странѣ, Плиній не знае що дума, защото много пѣти сѣмъ подумалъ умайници-тѣ, и сѣмъ ся увѣрилъ, че не смѣрдѣтъ на нищо. Но и Аристотель ми са чини да пѣма правдѣ, защото кой може да плюе въ уста-та на змѣи-тѣ? А колкото за Бобилоніевѣ-тѣ мѣоодѣ, излишно ми ся види да ѣдъ издиреамъ, защото Божественни-тѣ думи сѣ силни да умѣлчатъ твое то и мое то кораво сѣрдце, ами сѣрдце то на змѣи тѣ?

— Кога е тѣй ты що мыслиишъ за туй, пріятелю, попытахъ го.

— Азъ нищо не мыслиѣ, отговори, но ето само що можемъ да кажемъ; погледѣ-тѣ на оногова, който по наслѣдствие има умайваніе то, има силѣ да умайва сѣ непосредственъ магнитизмъ. Слѣдъ като направн веднѣжъ това умайникъ-тѣ удвойва, укроява и . . . удесетава магнитнѣ-тѣ силѣ, и прѣсвива като сѣ хлороформъ змѣи тѣ. Туй мыслиѣ.

— Благодарѣмъ, отговорихъ; но що стана млада та умайница подиръ грѣмнуваніе-то ти?

„ Пріятель-тѣ ся понамыщи, и слѣдъ малко повтори:

— Сѣтиши-та ѣ бѣше много печална, и, по злощастіе, причина-та сѣмъ азъ; и ето какъ:

(Слѣдва)

Българе-тъ и високо-то гръцко духовенство.

До настояще-то врѣмя нѣй, Българе-тъ, колко-то и да сѣм ся оплаквали отъ притѣсненіѣ-та и законопрѣстъно-то поведеніе на гръцко-то високо духовенство, не сѣм си исказвали публично вътрѣнниѣ-тъ болѣзнь, коѣ-то отдавна ни стиска мучително сѣрдца-та и ни кара да издирѣми глухо болѣзненни стѣнаніѣ.

Нѣй имамъ досега много малко надеждѣ, чи само-то туй духовенство, руководимо отъ христіанскій-тъ законъ, ще унищожи причини-тъ на оплакваніѣ-та ни, по отеческо-то желаніе и настояніе на милостиво-то Правителство Султаново. Но кога видѣхъми веки явно, чи наши-тъ надежди оставѣтъ тщетни и чи, за велико удивленіе на всѣхъ-тъ, гръцко-то високо духовенство обѣява печатно, чи дѣйствую благонамѣренно и заботливо откъмъ Българе-тъ и чи засѣданіѣ-та на съборъ-тъ, който станѣ въ дирне-то врѣмя въ патриарханѣ-тъ, и рѣшеніѣ-та му станѣли по чистѣ съѣсть (1), нѣй, ободрѣми отъ милостиви-тъ и справедливи-тъ указуеніѣ на царско-то правителство, коѣ-то иска никой подвластенъ нему народъ да не търпи никакви обиди, и най паче религіозни, като заповѣда всѣкій да си псповѣда вѣрѣ-тъ свободно по закони-тъ ѣ, приѣмами сега смѣлость да си исказемъ вътре-

(1) Глѣд. Слово-то на Г. Ст. Каратеодори, изречено при свършваніе-то на този съборъ.

шнѣж-тѣ болѣсть и дълбоко-то си съкрѣщеніе, при видѣ-тѣ на жестоки-тѣ притѣсненія и на нестѣрпими-тѣ оскѣрбленія религіозни, кои-то ни прави туй духовенство и да ся оправдаемъ публично, зашто не щемъ веки да ся намираамъ подѣ власть-тѣ му и да ѣмъ припознавамъ.

Познато ѣе на всички-тѣ, чи Българскій-тѣ народъ, като ѣе былъ отнаѣнапрѣдъ въ тѣмниѣ ѣвзическѣ, както и всички-тѣ други народи, пріѣелъ наѣ послѣ во врѣмена-та на равноапостолнаго своего Царя св. Бориса просвѣтленіе свише и си усвоилъ вѣрѣ-тѣ еъ Исуса Христа, въ деветій вѣкъ, спорѣдъ както сѣ ѣмъ прѣдали Апостоли-тѣ, растѣлжували и утвѣрдили, по наставленіе отъ святаго Духа, святи-тѣ вселенски Събори и Богомудри-тѣ отци. Тѣзи вѣрѣ Божественнѣ, Апостолскѣ и отеческѣ наши-тѣ благочестиви прѣдци съхранявали въ чистотѣ и святостъ прѣзъ много вѣкове и наѣ послѣ и намъ завѣщавали, като драгоцѣнно наслѣдіе. И всички нѣи Българе наистиннѣ съ нищо друго толкосъ не ся скѣпимъ, колко-то съ туй Божественно наслѣдіе; за насъ нищо не ѣе толкосъ въсхитително, радостно и утѣшително, колко-то този драгоцѣненъ даръ, проведенъ намъ отъ самага Бога, по неизречениѣ-тѣ му милость.

Благодареніе, Господу нашему Исусу Христу, чи ни ѣе сподобилъ да пріѣемемъ спасителнѣ-тѣ му благодать и да си просвѣтимъ мисли-тѣ и сѣрдца-та съ святостъ-тѣ и чистотѣ-тѣ на Божественно-то му ученіе. Но ѣеще толкосъ благодареніе, чи ѣединъ пѣтъ като западилъ Той въ насъ чистѣ-тѣ и свѣтлѣ-тѣ искрѣ на свѣтѣ-тѣ си вѣрѣ, поддѣржѣлъ ѣмъ безпримѣстно и неповрежденно дору и до послѣдни-тѣ тѣзи дни, кога-то той допусти надъ насъ подѣ разенъ видъ искушенія, кекто отъ лжевѣрни-тѣ христіане, тѣй и отъ православни-тѣ по имя само, за да испита твѣрдостъ-тѣ и постоѣанство-то ни въ свято-то Негово ученіе. Да прославимъ имя-то му, чи въ самѣ-тѣ тѣзи минутѣ, кога-то искушенія-та и съблазни-тѣ, като ся породиха оттамъ, отгдѣ-то никой не ся надѣваше, можѣха

да искубѣтъ святій-тъ корень на апостолскѣ-тъ и отеческѣ-тъ вѣрѣ въ слаби-тъ сѣрдца, Той ни внуши да съборимъ основаніе-то имъ, да развалимъ заѣченко-то имъ гнѣздо и да исхвъркнемъ отъ хитросплетенни-тъ сѣти на лукаваго діавола.

Тѣй, въ туй сѣщо-то врѣмя, кога грѣцкій-тъ цариградскій патріархъ и всички-тъ други грѣцки владици не могоха веки да скривѣтъ заражѣ-тъ си, съ коѣ-то были тѣ, видися, молепсани іеѣще отпреди много врѣмя, ній, по Божественно внушеніе, не ся увѣ-кохми отъ тѣхно-то нечестіе, по пѣрво и пѣрво ся обѣрнѣхми кѣмъ чистій и свѣтлій-тъ источникъ на нашѣ-тъ вѣрѣ и, въ него като ся взрѣхми и като напълно разбрахми нечестіе-то и Богопротивни-тъ имъ постѣпки, поискахми святѣ и чуждѣ отъ тѣхно-то богомерзеско сборище іерархіѣ.

Колко трудове ся положиха отъ всички насѣ, колко стараніѣа употрѣбиха всички-тъ ни градове и села, за да ся освободимъ отъ пагубно-то вліѣаніе на туй богоненавистно духовенство и да дигнемъ отъ срѣдѣ-тъ си зрѣлище-то на нечестиви-тъ му постѣпки, кои-то сѣ іавно разореніе на нравственность-тъ и на вѣрѣ-тъ ни, познато іе на венчки-тъ. Но въ продълженіе-то на туй врѣмя какви сѣпки, какви прѣпятствіѣа ни посрѣщѣхха отъ развращенни-тъ! какви примки, какви интриги употрѣби фанаріотско-то духовенство, за да ни оплете и забѣрка!

Можѣше нѣкой да чака, чи спорѣдъ тѣзи наши постѣпки грѣцко-то духовенство іе ся образуи и свѣсти. Но, за сѣжалѣніе, то, както видимъ всички, като чи ся іеѣще повеки разлудява и іеѣще повеки нарушеніѣа прави на чистѣ-тъ и святѣ-тъ ни вѣрѣ; іеѣще повеки ся вдѣлбѣва въ развратѣ-тъ и іеѣще повеки ся упражнява въ противохристіански-тъ и безчеловѣчни-тъ си постѣпки. Толкосѣ ся то изневѣрило и дълбоко повредило!

Свята-та и непорочна-та вѣра паша ся хули, тѣпчи и разваля

отъ фанариотскій-тъ патриархъ и всички-тъ негови ієдиномисленици, фанариоти владици.

Всичкій-тъ ни народъ освѣтъ чи не срѣща въ тѣхъ настирскъ заботливостъ въ духовни-тъ си нужди, но и тѣрни всевъзможни притѣсненія. Той не само чи не пріема отъ тѣхъ духовно утѣшеніе и наставленіе, но и става често жертва на тѣхни-тъ клевети и лъжливи обвиненія. Той не само чи не срѣща въ тѣхъ руководители къмъ вѣчно спасеніе, но и глѣда всекидневно прихѣри на дълбокъ развратъ и на гнусно прѣзрѣніе къмъ религіѡ-тъ, примѣри, кои-то водѣтъ въ вѣчниъ погибель. Фанариотски-тъ владици готвѣтъ на всички ни душевно и тѣлесно разореніе.

Да ги оставимъ да си правѣтъ надъ насъ, какво-то щѣтъ. да ни притѣснявѣтъ и да роскошествувѣтъ, да произвождѣтъ различни злоупотрѣбленія и да ся гавріѣтъ надъ насъ и надъ православнѣ-тъ ни вѣрѣ, ще рече, чи ній сме безумни, и нито вѣрѣ-тъ си почитаме и запазваме, нито пакъ добро-то обичаме. Туй іе малко: сама-та вѣра, коіѣ-то ній държимъ, вѣра-та апостолска, вѣра-та отеческа не емо ни учи, чи такъози духовенство, какво-то фанариотско-то, не може да ся припознава и почита, но и явно ни задължава да ся отречемъ отъ него, като отъ законопрѣстѣпно, развратно и безбожно.

Извѣстно іе, чи, спорѣдъ ученіе-то на священно-то писаніе и въобщо спорѣдъ ученіе-то на православнѣ-тъ църквѣ, духовенство-те има назначеніе да продължава високо-то служеніе на Ісуса Христа и на Апостоли-тъ; да посрѣдничествува между Бога и чловѣци-тъ, да имъ раскрива ученіе-то и тайни-тъ на Христіанскѣ-тъ вѣрѣ и да ги руководи съ думи и съ примѣръ къмъ вѣчно спасеніе и блаженство. Настири-тъ на църквѣ-тъ, спорѣдъ длъжностн-тъ, които имѣтъ, сѣ *Ангели на Господа Вседържителѣ* (М. 2. 7), *Ангели на църкви-тъ* (Апок. 2, 1. 8, 12). *Служители на правдѣ-тъ* и на примиреніе-то (2 Коринт. 3, 2. 5, 18), *духовни от-*

ни (1 Коринт. 4, 15. Гал. 4, 19), слуги Божіи, своспъшници Божіи и стръстели на здание-то Божіе (1 Коринт. 3, 5, 9. 4, 1), свѣтлина на мръ-тъ (Мат. 5, 14—16), и соль на земѣ-тъ (Мат. 5, 13).

Но Гръцки-тъ владци, каквото всякъ знае, отнюдъ нѣматъ въ себеси тѣзи високи качества, които изискува отъ тѣхъ Священното писаніе. Намѣсто да възвѣмъ по слѣдове-тъ на самага Іисуса Христа, на когото сж тѣ слуги, Ангели и поспѣшници, спорѣдъ назначеніе-то си; намѣсто да подражаватъ на Апостоли-тъ, на които сж тѣ пріемници и да ся грижатъ да ни просвѣщаватъ съ Евангелско-то ученіе и да ни руководятъ къмъ спасеніе, тѣ.

1, Явно обѣржали свято-то званіе єпископско и високо-то служеніе пастирско на спагилкъ и тимаръ и на мѣсто да сж примѣръ, свѣтлина и соль, тѣ сж съблзнитель камѣкъ, о кой-то ся сѣвватъ и разбиватъ вѣрни-тъ сѣрдца.

Като глѣдятъ на єпископи-тъ и архієпископи-тъ, като на спагилкъ и бръчми, съ които да ся награватъ и налавятъ пари, патриархъ-тъ и синодъ-тъ винаги избиратъ за владци не тѣзи, които иматъ просвѣщеніе, здраво ученіе и житіе, съобразно съ него, както цска Священното писаніе (Тит. 1, 7—10) и както іасно заповѣда 12 правило на Лаодикійскій съборъ, по онѣзи, които имъ дадатъ по много пари, които имъ пахранятъ ненаситимостъ-тъ въ сребролюбіе-то, както сами неговѣдватъ това гръцки-тъ владци, кога изпуждаватъ пастви-тъ си за пари.

Но, спорѣдъ третѣж-тъ и четвѣртѣж-тъ книгѣ на царства-та, Іеровоамъ и Гіезій были страшно наказани за съвършеніе подобнаго грѣха. Апостолъ Петъръ нещднлъ и отдѣлилъ съвсѣмъ отъ Христіанско-то общество Симона вѣлхва, който дѣрзнулъ да му дава пари за благодать-тъ на Св. Духа. Спорѣдъ тѣзи приѣри въ Апостолски-тъ правила (29 прав.) ся заповѣда, єпископи-тъ, кои-то сж си купили єпископство съ пари, да ся пехвѣрліжатъ отъ църквѣ-

тѣ съ онѣзи барабаръ, които еж имъ го продали. Сѣщо-то заповѣда 22 прав. на 6 вселенски съборъ и 5 на седмий-тъ.

Таквици хора, какво-то изіаснява Святѣйшій Патріархъ Тарасій, сѣ по нечестивыи отъ еретика Македонія и равно грѣшятъ съ онѣзи, кои-то казвали, чи Іисусъ Христосъ непажда демонн-тъ съ Велзевуловъ силъ: защото унижаватъ Духа Святаго, като го купуватъ и продаватъ. Тѣ сѣ, казва сѣщій Тарасій, уподобяватъ на Іудѣ предателя, който продалъ Христа на Богоубійци-тъ Іудеи.

Ето какъ ся осѣждатъ грѣцки-тъ владици, които ни притѣсняютъ различно и ни унижаватъ вѣрѣ-тъ. Тѣ сѣ по лоши еретици отъ Македонія духоборца; тѣ сѣ богохулници, какво-то Іудеи тѣ; тѣ сѣ Богопредатели, какво-то Іуда Искаріотскій, и за това ся исхвърлітъ отъ церковно общеніе, спорѣдъ Апостолски-тъ и съборни-тъ правила.

2. Като купуватъ епископство-то и като глѣдятъ на епископн-тъ като на спагилкъ, грѣцки-тъ владици, не садѣ чи продаватъ священнѣй-тъ чинъ, както сами го купили, но и всичко-то си служеніе епископско изврѣшватъ само и само за пари, безъ да почитатъ нищо най малко църковни-тъ закони.

За пари даватъ тѣ священство на недостойни-тъ; за пари расѣватъ тѣ законни супружества, за пари сврѣзватъ незаконни; за пари показватъ тѣ невинни-тъ священници, за пари прощаватъ виновни-тъ; за пари размножаватъ безмѣстно священници-тъ, безъ да мислятъ гдѣ и какъ ще ся пропитава тѣ рукоположенни-тъ; за пари само и отнюдъ не отъ благочестива ревностъ изврѣшватъ литургии, водоосвященіа, елеосвященіа и пр.; за пари освящаватъ новонаправенни-тъ църкви; за пари прѣстапватъ тѣ всички-тъ закони църковни. Поради това на всѣко священнодѣйствіе или разрѣшеніе епископско прѣднествува гнусенъ пазарлкъ и слѣдватъ притѣсненіа и изнужденіа.

Прочее таквизи пѣща спорѣдъ вишеприведенихъ-тъ и други (19 седм. и 23 шест.) съборни правила, не само исхвърлятъ отъ духовній-тъ чинъ и отъ църквѣ-тъ, онѣзи, които ги извършвѣтъ, но показвѣтъ не думами, еретичество, а безбожіе? (1)

3. Ако грѣцки-тъ владци, както видимъ, сѣ не владци, а откупници и продавци на священни-тъ пѣща и на благодать-тъ Божіѣ и глѣдѣтъ на служеніе-то си садѣ като на едно срьдство за придобиваніе пари, іасно іе за всѣкиго, чи тѣ пѣмѣтъ никакво попеченіе за стадо-то си, спорѣдъ каквото иска слово-то Божіе, и сѣ съвсѣмъ и прѣмного далечъ отъ онѣзи святи длѣжности, за изпълняваніе-то на които ся възводѣтъ на този високій санъ.

И дѣйствиелно всички изъ насъ знаѣтъ добръ, чи тѣ като държѣтъ словесно-то си стадо да го доѣтъ немилостиво и да го стрижѣтъ дору до кожѣ-тъ, като употреблявѣтъ разни способи да изваждѣтъ пари, не само не показвѣтъ длѣжнѣ-тъ грижѣ за да нахранѣтъ словесни-тъ си овци съ слово Божіе, да ги утѣшѣтъ и уладѣтъ съ благолѣпіе-то на църковно-то служеніе, но и ставѣтъ причина на духовни огорченіѣ и на велики съблазни за тѣхъ, като извършвѣтъ священнодѣйствиѣ-та безъ всѣкакво благоговѣніе и като смѣсвѣтъ безбоіазненно съ Божественни-тъ пѣсни срамни глѣчки и крѣчмарски ругательства.

Но ако Апостолски-тъ правила (58 прав.) думѣтъ чи епископъ или священникъ ся исхвърля отъ духовній-тъ чинъ садѣ като ся улови, чи не ся грижи за паствѣ-тъ си и не іѣ учи на благочесті-

(1) Рукоположени-тъ отъ тѣхъ священници не надлежѣтъ на туй осѣжденіе, като сѣ были принудени да ся подчинѣтъ на необходимость-тъ и да слѣдвѣтъ високо-то повелѣніе на духовни-тъ си начальници. Сичко-то осѣжденіе и всичкій-тъ грѣхъ надѣтъ на тѣзи дурни-тъ.

іе, за колко по голѣмо осмѣденіе сѣ достойни опѣзи епископи, които освѣтъ че не прилагатъ никаква грижа за стадо-то си и не го поучаватъ, но го іеще огорчаватъ и съблазняватъ съ непристойни-тъ си постѣнки при Богослуженіе-то, коіе-то іе учредено за духовно назиданіе, утѣшеніе и освященіе?

4. Гръцки-тъ владици не само чи не поучаватъ народа на благочестіе и не го назидаватъ съ свѣщеннодѣйствиѣ-та си, но и немогатъ това да извършватъ, іедно защото сѣ груби и неучени, а друго защото не знайтъ ѣзика ни. И не само чи сами не могатъ да даватъ христіанско утѣшеніе и наставленіе на народъ-тъ, поради незнаніе-то на ѣзикъ-тъ, но и всячески ся старайтъ да възбранѣтъ това на ошіа, които могатъ да го извършватъ, като употребляватъ разни способи и сръдства да изгонѣтъ ѣзика ни отъ църкви-тъ и училища-та и да введатъ непонятій-тъ за нашъ-тъ народъ гръцкій ѣзыкъ.

Съ такъвази постѣпка тѣ наіавно вѣрватъ противъ іестественни-тъ закони, противъ спасителнъ-тъ цѣль на Христ. вѣръ и противъ іасни-тъ думи на Св. Апостола Павла, който напространно осмѣжда това въ 14 глава на посланіе-то си къмъ Коринтяне-тъ.

Ита сега, като гръцки-тъ владици не само не могатъ да учатъ народъ-тъ, но му и възбраняватъ да слуша слово Божіе и църковни-тъ пѣсни на матерній-тъ му ѣзыкъ, съсъ силъ-тъ на кои Христіански закони могатъ да ни властвуватъ и да ни прѣтѣснватъ, когато тѣ спорѣдъ същи-тъ закони сѣ нехвѣрлени отъ епископство-то и отъ църкви-тъ?

5. Това не стигало на гръцки-тъ владици. Тѣ ся недоволюватъ съ тѣзи іавно противни на Христіанство-то, іавно несъгласни съ чловѣщинъ-тъ постѣнки. Тѣ ся прѣдаватъ и на най съблазнителенъ развратъ.

Тогава като 18 правило на седмій вселенскій съборъ іасно запрещава да държатъ епископи-тъ жени въ домовѣ-тъ си, тѣ, безъ

да ся отъ человекѣ-тъ засрамѣтъ и усовѣстѣтъ, нѣмѣтъ за нищо това съборно запрещеніе; и тогава като 25 правило Апостолско изхвърля отъ свѣщеній-тъ чинъ епископъ-тъ и за іедно само блудѣніе, тѣ потѣватъ въ най низско распутство и сладострастіе, безъ малѣйше устыжденіе, и често прѣвръщѣтъ даже закони-тъ на іестество-то, за да удовлетворѣтъ на извращенни-тъ си похоти тѣлесни.

Таквози іе грѣцко-то духовенство; такъвзи іе образъ-тъ на поведеніе-то му; такъвзи му іе служба-та.

Това вѣнчко ся извършва не отъ нѣкой само владикъ грѣцкій, нѣ въобщо отъ вѣнчки-тъ. Това іе система обща на всички-тъ. За това и не ся наказва никога іединъ епископъ отъ патриарханж-тъ, колко-то и да ся плачи паство-то му отъ него, но ся само замѣщава съ другій подобенъ нему, а обвиненій-тъ ся проважда на друго мѣсто. Ако ся оплакѣтъ въ сѣщо-то врѣмя двѣ пастви, велика-та църква само размѣнява епископи-тъ, безъ да имъ наложи нищо най малко наказаніе, колко-то и да сѣ іавно доказани вини-тъ имъ и колко-то и да сѣ тѣ голѣми.

До колко дълбоко потъпнали грѣцки-тъ владици въ туй ерети-чество, въ туй безбожіе, въ този голѣмъ развратъ, въ това нехри-стіанско високомѣріе ся веки за всички-тъ показа въ дирне-то туй врѣмя. Отъ іединъ стѣрижъ съзваній-тъ съборъ, колко-то и да на-реди, не нареди нѣщо по совѣсть за благо на църквѣ-тъ, зашто-то и не може нивга да нареди такъвзи нѣщо подобенъ съборъ, догдѣ сѣ заразени съ такъвзи ересь и безбожіе грѣцки-тъ владици, кои-то го главно съставѣхъ.

(Впрочемъ и да наредѣше нѣщо този съборъ, щѣше ли то да ся изпълни, кога досега сѣ ся прѣзирали апостолскѣ-тъ и съборни-тъ постановленія, кои-то турѣтъ най добъръ редъ и чинъ въ цър-

квѣтъ? могатъ ли гръцки-тъ владци да наредѣтъ нѣщо по добро отъ тѣхъ? Сега, като не почитатъ тѣ Божественни-тъ закони, какъ ще почитатъ опѣзи, кои-то ся нареждатъ отъ тѣхъ сами или подобни тѣмъ по разврата и нездравомислие-то владци?).

Отъ другѣ стърнѣ чи гръцки-тъ владци сѣ изгнани и достойни за отхвърляне не само изъ помежду насъ или отъ православни-тъ църкви, но и отъ общество-то чловѣческо, нѣй явно ся убѣдихми, кога-то видѣхми, чи пѣкон отъ наши-тъ Българе и отъ сами-тъ гръци излизватъ отъ назва-тъ на православи-тъ църкви, поради гнусно-то поведене на високо-то гръцко духовенство. Известно је, чи тѣ отстѣниха отъ вѣрж-тъ си, като видѣха много-то лошащина на владци-тъ; које-то ще рече, чи опѣзи, кои-то требваше да привличатъ повече и повече стадо-то си къмъ себе си и къмъ-то православно-то учение, сами го отвергнѣтъ отъ него. Таѣ, чрезъ тѣхъ, чрезъ владци-тъ, отстѣниха пѣкон отъ вѣрж-тъ си и отъ православно-то учение.

Но какво станѣ? Събудиха ли ся, съзѣха ли ся баремъ колко годѣ гръцки-тъ владци, кога пѣкон отъ подчинени-тъ имъ христiane пріѣха другѣ вѣрж?

На мѣсто да възобикнатъ стадо-то си, да приврѣзватъ къмъ тѣхси словесни-тъ си овци, както изискуватъ отъ тѣхъ високи-тъ имъ длѣжности, тѣ ги повече и повече располагаѣтъ да напуснатъ вѣрж-тъ си, като не удовлетворяватъ на справедливи-тъ имъ исканіа и жалби, колко-то смиренію и благопокорливо да ся прѣдставѣха тѣзи жалби и исканіа. Не стига това, чи гръцки-тъ владци достигнѣха да имъ показва само стадо-то имъ опасность-тъ си съ протести и жалби (1), на мѣсто тѣ сами да ѣж прѣдвидѣтъ и уни-

(1) Известно је, чи отъ много спархїи ся сега подадоха протести

щожатъ, по трѣбованіе-то на вѣрж-тъ ни; не стига това, чи подчинени-тъ нмъ христіане во нма-то на вѣрж-тъ молятъ да се дигнатъ злоупотрѣбленіа-та, да се исправятъ недостатки-тъ и да се удовлетвори сираведливо-то трѣбованіе на іединъ цѣль народъ, прѣданъ на вѣрж-тъ си, чистъ и православенъ въ мисли-тъ и чувства-та си и вѣренъ на Царя си, за да се не хули вѣра-та ни поради обще-то негодование противъ съблазнителни-тъ постѣпки и притѣсненіа владишки, не стига сичко това, повтарящи, ами трѣбвало патріархъ-тъ и синодъ-тъ іе еще да прѣзрѣтъ тѣзи мудри и чисто-православни прѣдставленіа даже тогава, кога-то веки часть отъ православни-тъ отстѣлиха отъ вѣрж-тъ си поради, тѣхно-то законопрѣстѣпно поведеніе (1). Истинни насмѣшници! съвършени безбожници !

Като напълно разбрахми и зехми во вниманіе тѣзи и други разни злоупотрѣбленіа, тѣзи противни на христіанско-то ученіе, еретически и безбожнически постѣпки на гръцкій-тъ патріархъ и на гръцки-тъ владици, ній іединодушно рѣшихми, съгласно съ църковни-тъ закони да не ги припознаваме веки за священноначалници, като осѣдени и исхвърлени отъ духовній-тъ чинъ и отъ самъ-тъ църква, съ силъ-гѣ на Божественни-тъ и отечески-тъ закони.

Ній се отричаме отъ тѣхъ, ній ги отхвърляме, за да увардимъ

и жалби противъ Гръцкій-тъ Цариградскій Патріархъ и гръцки-тъ владици.

(1) Самъ Патріархъ-тъ, кога му се забѣлѣжи близка-та опасность на подчинени-тъ му христіане при нападеніа-та на лжевѣрци-тъ, изрази лично мисль, чи не го іе грижа за Българе-тъ каква вѣрж ще държатъ.

святостъ-тъ и достолепіе-то на православіе-то, за да се утвърди чинъ и редъ въ църковни-тъ дѣла, по съборни-тъ правила.

Тѣй ни заповѣдва православна-та вѣра, тѣй постѣпили нѣкога и наши-тъ прѣдци — както свидѣтельствува прѣдисловіе-то на ед-нѣхъ кормчѣхъ книгѣхъ — та си съставили независимъ отъ гръцкій-тъ патріархъ іерархіѣхъ, макаръ прави-тъ на гръцко-то високо духовенство и да не сѣ были тогава до толкосъ лонави и заблужденіе-то имъ толкосъ голѣмо, колко-то сега; тѣй постѣпили, казвами, наши-тъ прѣдци, тѣй трѣбва и ній да постѣпимъ, ако почитами святостъ-тъ на вѣрѣ-тъ си и слушами Апостолско-то ученіе, коіе-то дума: *ако ній или ангелъ отъ небе-то ви благовѣсти повече отъко-ко-то ви благовѣстикъми, да бѣде анаѣма!* (Галат. 1, 8).

Ній, както іе на всички-тъ извѣстнѣ, сми имали патріарси и патріаршіи. Това право, що сми имали, на никого не сми го дали и никой не може да ни го отнеме съ правдѣхъ, като ся іе припознавало то толкосъ вѣрѣмъ отъ православни патріарси и владици и като сѣ го одобрявали прѣзъ нѣколко вѣкове толкова славни Оттомански Царіе. То си іе наше и на наши владици, честни и добродѣтелни, благочестиви, учени и послушни на правителство-то Султаново трѣбва да ся врѣчи, като спорѣдъ изложенни-тъ религіозни причини, гръцки-тъ владици не могатъ да бѣждѣтъ намъ духовни началници и като слѣдователно сѣ безъ право да ни имѣтъ подъ духовно-то си управленіе. Таквизи, сирѣчь Български владици си и сега имали нѣколцина, и тѣхъ като припознавами за истинни православни епископи съ ученіе, животъ и чувства таквизи, какви-то заповѣдѣхъ апостолски-тъ, съборни-тъ и отечески-тъ правила, тѣмъ ще оя повинувати въ духовни-тъ си дѣла, а гръцкій-тъ Цариградскій патріархъ и гръцки-тъ владици, кои-то ни разорили патріаршіѣхъ-тъ и тѣпчѣтъ и насъ и вѣрѣ-тъ ни, не припознавами за нищо, нито почитами, като еретици *симонисти* и *исхвърлени* отъ

духовній-тъ чинъ и отъ църквѣ-тъ, по святи-тъ църковни правила.

Не ся съмнѣвами, чи и други-тъ наши іединородци, като душевно смѣтени отъ гнусно-то поведеніе на фанаріотски-тъ владици, както свидѣтельствувѣтъ много-то имъ жалби и протести противъ тѣхъ, сѣ съгласни съ тѣзи наши чувства, защо-то іе извѣстна всѣкому тяхнѣ-тъ любовъ къмъ чистотѣ-тъ и святостѣ-тъ на нашѣ-тъ вѣрѣ и защо-то и тѣ желятъ да іѣ освободимъ отъ тѣпканіе, коіе-то сѣ іѣ толкосъ недостойно досега правилн грѣцки-тъ владици.

Всички-тъ Българе добрѣ знаѣтъ високѣ-тъ Царскѣ волѣ да не притѣснява никой никого да си исповѣдва вѣрѣ-тъ другоіаче откакто му заповѣдвѣтъ нейни-тъ правила и съвѣсть-та му, и сѣ твърдо увѣрени, чи ще прііемѣтъ въ тѣзи работѣ благосклонното покровителство на Н. И. В., Султанѣ-тъ, великодушній-тъ си самодържецъ; и императорско-то правителство ще прибѣрза да удовлетвори наши-тъ справедливи исканііа, възбудени отъ желаніе да ся съхранѣтъ небутиѣти канони-тъ на нашѣ-тъ вѣрѣ, толкова по скоро, колко-то по скоро види, чи му ся заіавѣтъ сѣщи-тъ исканііа съ іедно общо съгласіе отъ всички-тъ областни наши съотечественици.

Наши-тъ народни архіерон, кои-то имами въ столицѣ-тъ, както іе всѣкому извѣстно, имѣтъ право, по църковни-тъ правила, да рѣкополагѣтъ епископи, гдѣ-то іе потрібно, като имъ ся заіави желаніе за това и имъ ся прѣдставѣтъ хора отъ нашъ родъ съ чистѣ и непорочнѣ совѣсть, съ прилично ученіе и съ подобающе благочестіе.

Съ този начинъ, като си наредимъ *благообразно и по чину* църковни-тъ дѣла и освободимъ вѣрѣ-тъ си отъ тѣпканіе, ній ще да всѣхвалимъ съ чистѣ совѣсть и съ сѣрдечно успокоіеніе всеблагаго Бога, кой-то ни іе далъ свѣтъ и разумъ благодатію Св.

Духа своего да възобновимъ достоѣяніѣ-тъ іерархіѣ нашѣ, и
съвокупно ще възблагодаримъ съ радости и тепли чувства благо-
утробѣйшаго нашего Царя, Султана Абдулъ Меджида, кой-то
иска всички-тъ му поддани и имать іеднакъ свободѣ невъз-
бранно да си исповѣдътъ вѣрѣ-тъ по законн-тъ ѿ Аминь.

Отъ Цариградски-тъ Българе.

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ СТИХОТВОРЕНИЯ

записани

О Т Ъ

Димитрия Василева.

За пияници-ты.

1.

Охъ! мое вилице голю,
Что ми испи волю;
На брата ми и два-та,
На баща ми съ кола-та,
Кой та тебе попива,
Безъ невѣста поспива,
Кой-то тя тебе сака,
Той безъ конюля скака,
Кой та тебе обича,
Той ся необлича,
Блазе на тѣхъ рѣкѣ,
Что чия дръжи,
Я подпивай надпивай;
И до капка испивай,
За Стояново здравіе.

2.

Е, на здравіе Ви дружина:

Что е добро Богъ да оправя,
Механджия съ гривы очи,
Не види какъ да точи,
Пияница ся клати,
Нѣма пары да плати.
Едва си уста отвори,
И механджию говори:
Сипи и това да цукижъ,
Послѣ макаръ и да пукнѣ,
Да го искарамъ до канкѣ,
Макаръ ми земешъ и шяпкѣ.

3.

На здравіе Ви дружина:
Богъ да прости насъ седмича,
Това пьно грѣне (чия),
На добръ странѣ да обрѣе,
Кой зло-то ни мысли,
Господъ да го очисти.

Кой-то на насъ забивда,
Господь да го ненавижда,
А ные братіе мои,
Да си поминемъ като свои,
Кой какво-то прави,
Богъ да го не забрави.

4.

Църноока Калино :
Дай тука вино;
Та не выкай пай,
Ами вино тукъ дай,
Съ котелъ вино наточи,
И при мене го довлечи,
Да испиѣхъ сега единъ,
Доклѣ рѣчешъ ты аминъ,
Да го искарамъ до край,
Та ты ако щешъ иди въ рай,
Послѣ пары щѣ дамъ,
А клѣтъ щѣ идѣхъ пезнамъ.

5.

Мехапджи :
Вино тука донеси,
Ето вино заповѣдайте,
Колко е добро гядайте,
Отъ него, кой е пилъ,
Все умилно ны е пѣлъ.

Е, добръ механѣия;
Ама много и хайпаджия.
Вчера отъ него пихме,
Пакъ нито една пѣхме,
Умъ-тъ си загубихме,
Само това придобихме;
По пѣтя ся тръкаляхме,
Низъ каль-тъ ся ваяхме,
Всичкый вчерашенъ день,
Стена за вѣченъ споменъ.
На здравіе Ви дружина :
Оставѣте что замина,
Да попиѣмъ пакъ и днесъ,
Та макаръ въ каль-тъ и ноцесъ.

6.

Дотѣкла е Тунѣя вода голѣа,
Довлѣкла е дръво ле маслина,
На дръво-то шярена халия,
На халиѣхъ църноока Марія,
Кой испие тая чяша долия,
Той ще любн църноока Марія,
Отдолу иде едно лудо младо,
Едно лудо младо съ враня коня,
И той испи чяша долия,
И залубн църноока Марія.

СЪВРЪМЕННА ЛЪТОШИСЬ

Слѣдъ като си свърши събрание-то засѣданіѣ-та безъ да удовлетвори нито най малко законни-тъ исканіѣ на Българе-тъ, кои-то много или малко можѣха да чакать отъ него нѣкое баремъ смаленіе на обиди-тъ, кои-то имъ прави нареченна-та велика църква, и да запре то колко годъ притѣсненіѣ-та и злоупотрѣбленіѣ-та, кои-то произвождать грѣцки-тъ владици по епархіѣ-тъ; слѣдъ като обѣщаніѣ-та, дадени отъ патриархъ-тъ на тукашни-тъ по главни Българе по врѣмя-то на Кукушскѣ-тъ работѣ, ся тѣй въроломно неиспълниха, кога-то Охридчане-тъ ѣдинодушно си искаха достоинъ архимандритъ, подиръ смъртъ-тъ на архієпископъ-тъ си, Іоанникіѣ; слѣдъ като самоковчане-тъ колко-то и да ся молиха колко-то и да подкрѣпяха молби-тъ си съ законни причини не могоха да умолятъ или да убѣдять великѣ-тъ църквѣ да ги освободи отъ Дели-Матееѣ; слѣдъ всички-тъ тѣзи ѣдноврѣмenni приключеніѣ, негодованіе-то, коѣ-то отъ много врѣмя насамъ ѣе зарасло въ сърдца-та на Българе-тъ, при видъ-тъ на душевъзмѣнителни-тъ постѣпки отъ стѣрижъ-тъ на великѣ-тъ църквѣ, дойде до послѣдни-тъ си веки прѣдѣли, помежду всички-тъ тукашни Българе. Наврѣдъ ся чуваха оплакваніѣ, чи чиста-та и свята-та вѣра ся употребява отъ грѣцко-то високо духовенство, като срдство за властвование и за потѣкуваніе на ѣдинъ цѣль народъ; наврѣдъ ся съглѣждаше общо ѣдно недоволство и като чи полвинотчаѣаніе. Особенно тежѣше на

сърдце-то на всѣкого таквозъ положеніе, ако ся смісляше въ не-то-то врѣмя за присѣтствіе-то на пропаганди-тъ, кси-то съ четири очи глѣдѣтъ отгдѣ да видѣтъ слабо мѣсто за да нападижтъ по іакж-тъ. Не можѣше да ся не мисли, чи колко-то по голѣмо упорство и непрѣклонность показва голѣма-та църква откъмъ молби-тъ на Българе-тъ, толкосъ повече пропаганди-тъ, а най много римската, ся злобно радвѣтъ; не можѣше да ся не скърби, кога-то бѣше извѣстно, чи ся намирятъ тукъ тамъ малцина, прѣлъстени отъ тѣхъ до нѣкоѣкъ степень, поради плиткость-тъ на образованіе-то си и слабость-тъ на религіозно-то си възпитаніе. Постоіанство-то, коіе-то досега показваха Българе-тъ срѣщу лукави-тъ увѣщаніа на папищаши-тъ, ако и да радваше духъ-тъ и да придаваше бодрость на сърдце-то, не можѣше обаче много да смали тѣзи тежкѣ скърбѣ, като ся не прѣдвѣждаше нѣкой ближенъ, успокоителенъ исходъ на мѣчнотін-тъ.

Въ такива скърбини обстоіателства, въ кои-то страдаше и вѣра-та и народность-та, всѣкій може лесно да си прѣдстави съ какво възхищеніе ся прііе между тукашни-тъ Българе мисль-та за отричаніе-то ни отъ грѣцкій-тъ патріаршескій столъ въ Цариградъ, като ся доказа, чи това не само не противорѣчи нито най малко на православновѣсточнѣ-тъ вѣрж, но и ся заповѣдва отъ неѣж. Въ кратко врѣмя тази мисль ся распрѣснѣ между тукашни-тъ наши іединородци съ удивителнѣ скорость; разглѣдася прѣтеглися, и всѣкій разбра, чи тя іе добра и свята: религіозно-то чувство всѣкому хортуваше, за святость-тъ ѣ. Останѣ да ся опрѣдѣли въ кой денъ да ся тури тя въ псплненіе. До пасхѣ-тъ оставаше нѣколко дни садѣ. Такъвзи голѣмъ день, въ кой-то всичко-то христіанство праздува избавленіе-то на чловѣческій-тъ родъ отъ тѣмнѣ-тъ власть на діаволъ-тъ, самси хортуваше, чи въ него іе най прилично да прііеме гласность отричаніе-то на Българе-тъ отъ такъвзи іеднѣ власть надъ тѣхъ, коіа-то, като придобита съ измамѣ, сѣщо по

много клопи къмъ тъмнотѣ-тѣ, отколко-то къмъ свѣтлинѣ-тѣ, и съ тъмнотѣ-тѣ ся ꙗе досега крѣпила, а пакъ ꙗе гонила свѣтлинѣ-тѣ.

И тѣй на пѣрвій-тѣ день отъ Вѣскресеніе Христово непомянуваніе-то на грѣцкій-тѣ патріархъ не бѣше приключеніе нечаянно, както извѣсти погрѣшително ꙗединѣ-тѣ вѣстникъ, но напротивъ нетѣрпѣливо отъ мнозина чакано приключеніе, коѣ-то нѣма нито наймалко общеніе съ стремленіѣ-та на римскѣ-тѣ пропагандѣ, колкото и да хвали отъ стѣрнѣ самъ себе си папищашскій-тѣ вѣстникъ и колко-то и да показва притворно радость. Това бѣше постѣпваніе, чисто православно, напѣрѣдъ прѣмислено, прѣтеглено и на православни доказателства основано; постѣпваніе, коѣ-то толкова ꙗе неприѣятно на пропагандѣ-тѣ, колко-то и на грѣцкій-тѣ патріархъ, и поради това и двѣ-тѣ тѣзи стѣрни ꙗеднаково му не желяхътъ добѣръ успѣхъ.

Но какъ станѣ само-то непомянуваніе? — Отъ туй що рекохми всѣкій види, чи не нѣкои гласове само го възбудиха, защо-то то бѣше, както казахми, напѣрѣдъ извѣстно. Истина, чи кога-то священнодіаконъ-тѣ подиръ испѣваніе-то на: *Елицѣ во Хріста крестистесе* начинѣ да казва: *святѣйшему Кириллу . . .* и пр., тогава само нѣкои гласове, нарѣчно отредени, го спрѣха, по и туй станѣ само да го извѣстѣхъ, чи това не ꙗе по желаніе-то на народъ-тѣ. Поради това кога дестина двацѣтъ гласове: *с то ѡ ! с то ѡ !* прѣдизвѣстихъ діаконъ-тѣ да млѣкне и непосредственно съ високъ гласъ приложиха: *не щемъ грѣцкій-тѣ патріархъ !* всичкій-тѣ народъ, колко-то бѣше въ цѣрквѣ-тѣ, — а на великдень винаги бывахъ доста чловѣци въ всѣкѣ цѣрквѣ — вика три четире минути: *не щемъ грѣцкій-тѣ патріархъ ! не щемъ го ! не кемо грѣцкій патрикъ (Македонски-тѣ Българе) ! не саками го !*

— Съгласни ли сми синца ? извикаха други многочисленни гласове. — Съгласни сми ! Съгласни сми ! викаха пакъ продължително всички-тѣ. — Кого сега да помянемъ ? попитахъ послѣ гла-

сове-тъ. — Султанъ-тъ! Султанъ-тъ! закѣнтъ църква-та.
— Да живѣй! да живѣй! всѣко, и мало и голѣмо викиж.

Слѣдъ като ся изрече това общо съгласіе съ такъвзи іединъ тър-
жественъ начинъ, пѣвци-тъ неѣха многолѣтствіе на Султанъ-тъ
дважъ-трижъ, на мѣсто многолѣтствіе-то, које-то щѣше да въз-
гласи діаконъ-тъ за патріархъ-тъ, и послѣ ся продължи ли-
тургія-та.

На изрядно подиръ: Ангелъ вопіяше, Прѣосвященнѣйшій Ила-
ріонъ споманъ на мѣсто патріархъ-тъ *всякое епископство право-*
славныхъ, спорѣдъ като ся настоятелно изрази народъ-тъ, чи не
пріима веки да ся помянува имя-то на гръцкій-тъ патріархъ; а
священници-тъ споманѣха по обичай-тъ самага Прѣосвященнѣйша-
го Иларіона. Слѣдъ свѣршваніе-то на литургія-тъ пѣвци-тъ пѣха
пѣснь-тъ: Веселися нашъ народъ. Тазн пѣснь ся пѣ послѣ почти
цѣлъ день на кіошкъ-тъ до одан-тъ, кои-то занепа Нег. Прѣосве-
щенство въ църковнѣй-тъ метохъ.

Въ истій-тъ день ся събщи писмено на Високъ-тъ Портъ
отъ стѣрижъ-тъ на Българе-тъ всичко, що станѣ въ църквѣ-тъ.

Непомянованіе-го на патріархъ-тъ като стрѣла порази патріаршія-
тъ. Владци-тъ, като ся научиха за разумъ-тъ на това непомяно-
ваніе, ту доказваха, чи не је то каноническо, ту ся гнѣвно изра-
жаваха прѣдъ Нег. Прѣосвященство Иларіона, чи не станѣлъ муче-
никъ за имя-то патріаршеско, ту заплашваха, чи ще ся проводѣтъ
нѣколкоина въ заточеніе! Но всичко бѣ напразно. Сами това осѣща-
ха гръцки-тъ владци и за това іеще на четвѣртій-тъ день отишли
да хвърлили прѣдъ портъ-тъ іединъ кдеветъ връхъ Българе-тъ, а
именно: ушъ трийсятъ момчета Българчета ходили въ Русскій-тъ
дворецъ да пѣятъ похвали пѣснь на Русскій-тъ Императоръ, А-
лександра II. Съ това тѣ искали, какѣото всѣкій види да прѣдста-
вѣтъ Българе-тъ неѣрни къмъ Н. И. В. Султанъ-тъ и да введѣтъ
правителство-то въ таквозъ іедно забръкваніе, щото, намѣсто, да о-

добри постѣпки-тъ на Българе-тъ откъмъ патріархъ-тъ, да ги то накаже. Но Императорско-то правителство отдавна ся је веки научило за характеръ-тъ на гръцки-тъ владици; то знае, че за тѣхъ лъжа-та и клевета-та сѣ іединствении вспомогателни срѣдства въ мѣчии-ти обстоятелства. Поради това и оттукъ ся прѣсѣче надежда-та на патріаршиѣ-тъ. А ній Българе-тъ все си слѣдвахми наше-то : ній си ходѣхми сутринъ и вечеръ въ църквѣ и все са не помядувахе имя-то на патріархъ-тъ. Какво да правѣтъ сега гръцки-тъ владици ? Чудятся, чудятся; но отъ всѣкъ стѣрнѣ все спускано. За добавкѣ къмъ мѣчнотинъ-тъ имъ Българе-тъ имъ проводиха въ съборъ-тъ членове-тъ на съставенъ-тъ въ тѣа обстоятелства комисіѣ, да имъ обѣзѣтъ да вървѣтъ по пѣтъ-тъ на благоразуміе-то, защото, ако ся отклонѣтъ отъ него ще отговарѣтъ прѣдъ Бога и прѣдъ челоуѣци-тъ. „ Българскій-тъ народъ, прибавила комисіѣ-та, ако је направилъ нѣкоѣ грѣшкѣ, като ся је отхвърлилъ отъ патріархъ-тъ, грѣшка-та му може да бѣде само политическа, а не религіозна, за политическѣ грѣшкѣ той може да бѣде осѣденъ само отъ Императорско-то правителство.“ Затруднени јеще повече отъ такъвзи іединъ отговоръ, фанариотски-тъ владици, оттогава на насамъ почти всѣкндневно ся събирѣтъ да мѣдруватъ, какъ да сторѣтъ, какво да предприѣмѣтъ, за да излѣзѣтъ на главѣ. Въ тѣа тѣхни събори тѣ викаха и други-тъ патріарси гръцки, Іерусалимскій-тъ, Антіохійскій-тъ, Александрійскій-тъ и свалени-тъ Цариградски. Какво ся разсѣждавали, какви планове ся кроили, не ся знае, зашто-то врата-та были винаги заключени, когато вървѣли разсѣженіѣ-та имъ. Дважъ трижъ тѣ викаха Мегово прѣосвященство, Г. Иларіона да му заповѣдѣтъ да придумва народъ-тъ. Н. Пр. между друго-то имъ далъ такъвзи отговоръ : „ всѣкій изъ васъ живѣе близо до Българскѣ-тъ църквѣ. Не товарете мене само да ги придумвамъ, ами сами дойдете. Азъ не ся надѣѣмъ на сили-тъ си въ това нѣщо.“ Този отговоръ на Н. Пр. заключа-

ваше много и съборъ-тъ, видися да му је постигнижлъ силъ-тъ. Той може да ся истълкува тѣй: „ако този народъ, който ся сега отрича отъ васъ је наистиниѣхъ ваше словесно стадо, и ако ете виѣ негови пастири, идете му хортувайте на ѣзикъ-тъ, и му покажете грѣшкѣ-тъ ако је наистиниѣхъ той направилъ нѣкоѣхъ грѣшкѣ. Това је вашъ дългъ по прѣимуществу. Понеже ся считате по горни и по способни отъ мене и държите таквизи голѣми мѣста, идете сега сами да расправяйте народъ-тъ, като му је грѣшка-та толкова голѣма вѣдъ ваши-тъ очи. Оттукъ ся разумѣйте, чи този народъ не може да бѣде ваше стадо, нито виѣ негови пастири. Кѣй изъ васъ ще захортува сега по ѣзикъ-тъ на туй стадо, за да го образуваши, споредъ ваше-то желаніе? “

Види ся, казвами, съборъ-тъ да је постигнижлъ разумъ-тъ на този отговоръ и за това веки той не вика Н. Пр. да му налага пакъ подобни порѣчваніѣа, ами ся удоволствува само да го прѣдстави въ грѣцкѣ-тъ газетѣхъ, като прѣстѣпникъ предъ грѣцкѣй-тъ народъ.

Като видѣха, чи злѣ отива работа-та владици-тъ употребиха друго срдѣство: тѣ туриха нѣкои по голѣми мѣрски лица отъ Гърци-тъ да приканвѣтъ нѣкои отъ по главни-тъ Българе и да ги придумвѣтъ да не ся дълѣтъ отъ гърци-тъ, но да сѣ братіѣа. „Какво можемъ нѣе? нмѣ отговориха наши-тъ. Това је дѣло на ѣдинъ народъ “.

Като сѣка чи нѣй Българе-тъ само тогава можемъ да сѣм братіѣа на гърци-тъ по вѣрѣ-тъхъ, кога пи тѣ владѣѣтъ. Не! Българе-тъ ся веки не лѣжатъ.

Но най досадно је чи ѣдни изъ гърци-тъ прѣдставлявѣтъ отричаніе-то на Българе-тъ отъ патриархъ-тъ, като посегнуваніе врѣхъ народни-тъ нмѣ права, а други го изваждѣтъ, като противно на църковни-тъ правила. Но и туй и онуй утвѣржденіе ся правѣтъ не по убѣжденіе, а по интересъ, и освѣнъ това и двѣ-тъ сѣ съ-

вършенно лъжливи. Лъжливостъ-та на първо-то, сирѣчь, чи отхвърляніе-то на Българе-тъ отъ грѣцкій-тъ патріархъ іе ушѣ посегнуваніе врѣхъ права-та на грѣцкій-тъ народъ, лъжливостъ-та, казвами, на туй утвържденіе іе за всѣкиго очевидна. Защо-то какво ще рече то? То ще рече, чи Българе-тъ, като държѣтъ православнѣ-тъ върж, сѣ длъжни да сѣ подвластни на грѣцкій-тъ народъ. Но въ кой съборъ намѣриха тѣ таквозъ правило? Таквозъ мнѣніе не само не може нито наймалко да си намѣри подтвържденіе-то, но и іавно унижава нашѣ-тъ върж. То може да ся роди само въ извѣіанѣ Византіо-ромейскѣ или фанаріотскѣ отчаіаниѣ главѣ. Българе-тъ не посягѣтъ врѣхъ права-та на никого, а си искѣтъ тѣхни-тъ собствени правдини, грабнѣти сѣ измамѣ отъ лукави-тъ гърци, правдини, кои-то имѣ дава православна-та вѣра и които сѣ подтвърдени отъ славни Оттомански царіе. Тѣзи правдини си ги искѣтъ тѣ непрѣменно и сѣ Божіѣ волю и сѣ царскѣ заповѣдъ ще си ги земѣтъ отъ гърци-тъ, колкото и да кришѣтъ безумно тѣзи, дирни-тъ, и колкото и да дигѣтъ и да слагѣтъ, защото Августѣйшій-тъ ни Султанъ, като не дава волю да ся онеправдува кой и да іе народъ въ държавнѣ-тъ му имперіѣ, нито най малко не ще даде да ся онеправдува Българскій-тъ, кой-то іе пазилъ винаги дълбокѣ вѣрность къмъ прѣстолъ-тъ му.

Сѣщо іе лъжовно мнѣніе-то на онѣзи гърци и найпаче владци, които утвърждавѣтъ, чи отхвърляніе-то на Българе-тъ отъ Цариградскій-тъ патріархъ іе противно на канони-тъ. Туй мнѣніе ся раздѣля на двѣ. Едини казвѣтъ, чи грѣцкій-тъ патріархъ трѣбва да бѣде началникъ на Българе-тъ по прѣимущества-та ушѣ на прѣстола си, припознати отъ събори-тъ; а други казвѣтъ чи ако и да могѣтъ Българе-тъ да ся независими отъ него, онѣзи кои-то живѣіѣтъ въ Цариградъ трѣбва да сѣ подѣ власть-тъ му, защото Цариградъ іе, казвѣтъ тѣ, негова іепархіѣ. Колко-то за първо-то отъ тѣѣ двѣ мнѣніѣ, ній доста рекохми въ статіѣ-тъ си: *Духъ-то и*

стремленіи-та на Гръцко-то високо духовенство въ Цариград-скій-тъ патриархатъ.

Да видимъ имали нѣщо истинно въ второ-то. Истина, чи Цариградъ ся счита епархіа на гръцкій-тъ Цариградскій патриархъ и чи има въ събори-тъ правила, които запрещаваѣтъ на іединъ епископъ да посяга врѣхъ епархіѣхъ-тъ на другого, и да ся намѣсва въ дѣла-та ѣ. Но защо сѣ изречени отъ събори-тъ такви правила? Всѣкій ще отговори: „да нѣма никакво безчиніе, но всичко да става *благообразно и по чину*.“ И истиниѣ като хвапѣтъ отъ стърниѣ епископи да ся намѣсваѣтъ въ чужди епархіи и да нареждаѣтъ другоіаче дѣла-та, откакто сѣ ги наредили собственни-тъ имъ епископи, тогача не може да произлѣзе нищо добро и поради това събори-тъ въспрѣли подобни нѣща. Туй въспираніе, каквото всѣкій види ся отнася къмъ епархіи, на кои-то жители-тъ нѣмаѣтъ никаквѣ причинѣ да ся оплакватъ отъ епископъ-тъ си или да ся нѣкакъ прѣтѣсняяватъ отъ него. То не іе изречено за два народа православни живуши въ сѣщѣхъ-тъ епархіѣхъ, отъ кои-то единъ-тъ иска да господствува надъ другій-тъ и си іе усвоилъ всички-тъ му вѣрноповѣдни правдини. Съборни-тъ правила не сѣ рекли да господствува непрѣменно іединъ-тъ народъ въ подобенъ случай и при това оизи, отъ кого-то ся избира епископъ-тъ по какви-то обстоятелства и да става това избраніе. Ако сѣществуваше таквозъ правило, тогава гръци-тъ можѣха да кажѣтъ, чи Българе-тъ, кои-то ся намиратъ въ Цариградъ, трѣбва да сѣ подчинени непрѣменно на гръцкій-тъ патриархъ и да му спомянуватъ имя-то при Богослуженіе-то. Но таквозъ правило никакъ нѣма. Ако бѣше ся случила тази прѣвприѣ между Българе-тъ и гръци-тъ во врѣмена-та на събори-тъ, тѣзи неправдини присвоеніѣ отъ стърниѣхъ-тъ на гръцки-тъ патриарси, тѣзи злоупотрѣбеніѣ тѣхни съ имя-то на вѣрѣхъ-тъ, святи-тъ съборни отци не само не щѣха да осѣдѣтъ Българе-тъ и владѣхъ-тъ имъ, но щѣха непрѣменно да исхвѣрѣѣтъ отъ църквѣхъ-тъ

грѣцкій-тъ патриархъ и всички-тъ други владци, кои-то му сж бы-
ли съобщинци въ прѣстѣплѣніа-та и щѣха да произнесжтъ іедно
странно наказаніе врѣхъ Патріарха Самуила и врѣхъ всички-тъ не-
гови прѣемници, като врѣхъ носягателн и притѣснителн, като врѣхъ
нарушителн и поинрателн на святость-тъ на вѣрж-тъ, а пакъ на
Българе-тъ щѣха да даджтъ смци-тъ права, кои-то сж тѣ има-
ли и до скоро държѣли и за да ся невозобновавжтъ подобни
притѣсненіа и присвоеніа, занапрѣдъ щѣха да опрѣдѣлжтъ два
патріарха въ Цариградъ, іединъ надъ Българе-тъ, другій надъ Гър-
ци-тъ, като щѣха само да наложжтъ и на двама-та обізанность
равно да ся почитжтъ помежду си.

Това щѣха да направіжтъ святи-тъ отци, които сж нареждали
правила-та църковни спорѣдъ врѣмена-та и обстоіателства-та; това
щѣха тѣ да сторіжтъ за умиротвореніе на два-та народа, защото
тѣй го изискува истинній-тъ духъ на Христіанство-то, по кой-то
сж тѣ дѣйствували и отъ кой-то тѣ не сж нито на косъмъ отстѣп-
вали. Христіанство-то іе *миръ, любовь и радость о Дусь Святъ,*
а не властвованіе на грѣцкій-тъ патріархъ врѣхъ Българе-тъ.

Прочее това, коіе-то щѣха да наредіжтъ сами Святи-тъ Отци
сѣборни въ сегашни-тъ обстоіателства и коіе-то іавно истича отъ
други-тъ Божественни узаконеніа на нашъ-тъ вѣрж, защо сега да
ся не нареди отъ сами-тъ Българе съ вољж-тъ на високо-славно-
то правителство Султаново? •

Политическій Дневникъ.

Читатели-тѣ наши знаѣтъ веки, чи по договоръ-тѣ, кой-то заключи между Франціѣ и Сардиніѣ за присѣдиненіе-то на Савойѣ и Ниццѣ до Франціѣ, тѣзи области ся присѣдинявхтъ до французски-тѣ владѣнія, съ нѣкои условія, како-то: да ся съгласи на това присѣдиненіе жители-тѣ нмѣ, да ся одобри то отъ Сардинскій-тѣ парламентъ и да ся споразумѣе Франціѣ съ европейски-тѣ държави и съ швейцарскій-тѣ сѣюзъ за този прѣдмѣтъ.

Последне-то условіе было необходимо да ся вложи за окончателно-то присѣдиненіе на речени-тѣ области, зацо-то отъ іедниѣ стариѣ въ сегашно-то врѣмя никоіе по важно политическо дѣло не може да стане, ако не сѣ съгласи да го одобрътъ и други-тѣ европейски сили, по крайней мѣрѣ по голѣми-тѣ, а отъ другѣ швейцарскій-тѣ сѣюзъ, кой-то граничи съ тѣзи области, іе наймного обезпокоенъ отъ това присѣдиненіе. Въ земн-тѣ, кон-то отдава Сардиніѣ на Франціѣ, като пріѣема въ владѣніѣ-тѣ си сръдніѣ Италиѣ, ся намирхтъ и таквизи, кон-то, както и швейцарскій-тѣ сѣюзъ, сѣ припознати за неутрални отъ европейски-тѣ сили, на віенскій-тѣ конгресъ въ 1815 годиниѣ. Това сѣ области-тѣ Шамбле и Фосини. Интересъ-тѣ и безопасность-та на Швейцаріѣ изискува тѣзи области или да ѣ ся присѣдинѣтъ или пакъ да си останхтъ неутрални сирѣчь да не могхтъ да ся занемхтъ съ нѣкоіѣ чуждѣ войскѣ, както ще може винаги да направи това Франціѣ, като ги присвои.

Франціѣ, отнайнапрѣдъ, кога-то іе еще вѣрвѣли прѣговори-тѣ между неѣ и Сардиніѣ за Савойѣ и Ниццѣ, ся обѣщава на швейцарскій-тѣ сѣюзъ, като сполучи да приземе тѣзи области, да му устѣти Шамбле и Фосини. Но кога Савойѣ и Ницца слѣдъ много веки прѣговори и дипломатически сношенія ся отдадохъ на Франціѣ по договоръ-тѣ ѣ съ Сардиніѣ, французско-то правителство

забравн обѣщаніа-та си и ся рѣши да присвои всичко за себе си.

Уплашена, Швейцаріа протестува веднажъ и дважъ прѣдъ европейски-тъ сили, кои-то ся утвърдили неутралностъ-тъ ѝ и неутралностъ-тъ на провинціи-тъ Шамбле и Фосини и ги моли да ѝ не оставѣтъ безъ покровителство-то си. Тѣй като отъ іединъ стѣрижъ Швейцаріа протестуване прѣдъ Европѣ, а отъ другъ ся виждаше принудена да употреби оружіе за защитѣ на права-та си, то за да ся избѣгне таквоязъ іедно сблъснуданіе помежду двѣ държави, неравни по силѣ-тъ си, щѣла да става, както ся хортува, іедна конференціа отъ прѣдставители-тъ на голѣми-тъ европейски сили, за да ги потѣкми помежду имъ. Но като за Франціѣ таквази іедна конференціа, коіа-то ще бѣде дѣлна, като разглѣжда въпросъ-тъ, за кой-то ще ся събере, да земе во вниманіе и договори-тъ отъ 1815 годишѣ, кои-то сѣ опрѣдѣлили отношеніе-то и състоіаніе-то на спорни-тъ земи, не понася, защо-то тѣзи договори, както іе извѣстно, сѣ были направени противъ Франціѣ, то Императоръ Наполеонъ, макаръ и да іе показвалъ видъ, чи іе съгласенъ да подчини прѣприиѣ-тъ на обще-то разглѣждане и рѣшеніе на европейски-тъ сили, но, за да не придава силѣ на казани-тъ договори, по клони да ся потѣкмиѣтъ двѣ-тъ правительства, сирѣчь Французско-то и Швейцарско-то помежду си. Отъ другъ стѣрижъ пакъ на Европейски-тъ сили не отърва да ся събирѣтъ за іедно таквоязъ дѣло, какво-то въпросъ-тъ за Савойѣ и Нициѣ, коіе-то понапрѣдъ ся рѣшило помежду частни правительства. Поради това остава швейцарскій-тъ съюзъ и Франціа да ся прѣговарѣтъ и споразумѣвѣтъ само помежду си, за да ся потѣкмиѣтъ по любовно. Тѣ и наченѣли, както ся види прѣговори по между си съ тѣзи цѣль.

Хортувѣтъ, чи пана-та не ще ся спре на безимянно-то отлученіе отъ църквѣ-тъ, коіе-то той произнесе съ буллѣ-тъ си противъ онѣзи, кои-то сѣ были причина подъ кой и да іе видъ на откъсване-то на области-тъ му и между кои-то главно трѣбва да

ся разумѣхатъ Сардинскій-тъ Кралъ, Викторъ Емануилъ и Императоръ Наполеонъ. Той щѣлъ да отлѣчи отъ церквѣ-тъ Краля Виктора и поименно, за дано нѣкакъ забрани съ духовно-то орѣжїе земн-тъ, кон-то владѣе като свѣтскій Господарь. Но като никой не се во внимание първо-то отлученіе, које-то даже на врьдъ ся осѣди, като безпѣтно, то за да ся приготви да дѣйствува съ по дѣйствителни орѣжїа, ако произведе също-то дѣйствиѣ и второ-то, поименно-то отлученіе, той ся стига съ войскѣ и си придобива опитни генерали. Тази войска му је особено станѣла, необходима подиръ обнародваніе-то на отлучителнѣ-тъ Булѣ, зашто-то Императоръ Наполеонъ ще си оттегли войски-тъ изъ Римъ, кон-то је досега държѣлъ тамъ, за да удържа жители-тъ отъ подигнуваніе противъ папскѣ-тъ власть, коѣ-то имъ толкосъ омразна станѣла, щото всѣкій день сѣ готови да ѣхъ събарѣхтъ. Французскій-тъ Императоръ је принуденъ да си оттегли войскѣ-тъ, като го је отлѣчилъ папа-та, зашто-то странно је отлѣченїи-тъ да покровителствува оногози, кой-то злоупотребително го отлѣчава.

Отъ другѣ стѣрни Французско-то правителство иска, като си извади войски-тъ изъ Римъ, да ги замѣсти съ войски-тъ на Неаполитанскій-тъ Кралъ, и затова је открило съ него прѣговори; но както си види Неаполитанскій-тъ Кралъ не је расположенъ да ся съгласи да проводи въ Римъ войскѣ на мѣсто Французскѣ-тъ. Въ тѣкѣвзи случай на папѣ-тъ остава самъ да ся забраня, както знаје противъ общо-то неудоволствиѣ на подданин-тъ си. Но неговн-тъ войски, кон-то кой знаје какъ ще събере могатъ ли му помогнѣ? Тежко му! Ако и да ги събере „не войски и топове, да кажемъ съ Енденандасъ, могатъ утвърди правителство-то папско, или му върна любовь-тъ на подданин-тъ му, а прѣобразованїа, и добро управленїе, онези именно устѣпки, кон-то имъ то отрича и кон-то јеще по малко ще бѣде то расположено да имъ направи, кога-то ще има подъ рѣкѣ-тъ си войскѣ, на коѣ-то ще ся облѣга“.

Трудности-тъ за разрѣшенїе-то на Италїенскій-тъ въпросъ сѣ еще

големъ. Отъ едина стърижъ Ипанско-то и Исаполитанско-то правителства съвсѣмъ ся отричѣтъ да удовлетвориѣтъ на желаніѣ-та на подданин-тѣ си, а отъ другъ стърижъ подданин-тѣ имъ никакъ не сѣ расположени да имъ ся покорявѣтъ. Въ Туринъ Исаполитански-тѣ прѣселенници изіавили желаніе да присъединиѣтъ Кралевство-то на двѣ-тѣ Сициліѣ до Піемонтъ и наредили комисіѣ за да може да ся испълни въ бѣдѣще-то желаніе-то имъ. Въ Сициліѣ жители-тѣ ся подигнали противъ правителство-то си.

Австріѣ, коѣ-то ѣе прекъснѣла веки всѣкакви дипломатически спонсѣѣѣ съ Сардиніѣ, е протестувала противъ присъединеніе-то на Срѣднѣ Италіѣ до Сардинско-то Кралевство. Сѣщо сѣ подали протести и Герцоги-тѣ, кои-то ся лишавѣтъ навсегда чрезъ туй присъединеніе, отъ прѣднини-тѣ си владѣніѣ. Тосканскій-тѣ Герцогъ и Пармска-та Герцогинѣа особено нападѣтъ въ протести-тѣ си врѣхъ поведеніе-то на Піемонтъ.

Въ Испаніѣ ся открилъ бунтъ противъ царицѣ-тѣ. Главнѣй-тѣ бунтовникъ ѣе Генералъ Ортега, управителъ на Балеарски-тѣ острови, коѣ-то като ся съгласилъ съ искатель-тѣ на Испанскій-тѣ прѣстолъ Карла VI, дигнѣлъ 3 хиляди войска за да му помогне; но съдати-тѣ, като ся научили за дошо-то му намѣреніе, оставили го и ся покорили на царицѣ-тѣ си. Генералъ-тѣ трѣбовало да търси спасеніе въ бѣгство, но ся хванѣлъ.

Царица-та пріѣма непрѣстанно отъ подданин-тѣ си поздравителни по този случай писма, въ кои-то тѣ ѣи свидѣлствувѣтъ вѣрность-тѣ и прѣданность-тѣ си.

Испанско-то правителство ся было извѣстило благоврѣменно за намѣреніѣ-та на искатель-тѣ на Испанскій-тѣ прѣстолъ, и было пріѣло мѣрки да му руши планове-тѣ, ако бы сѣ съединили съ дѣлю-то му и съдати-тѣ Ортегови.

Тона възстаніе, както и възстаніе-то въ Сициліѣ ся отдаваха отъ двѣ полвишоофициални Французски газети, *Натри* и *Неи* на пи-

триги отъ стърня на Англіѣ. Французско-то правителство ся видѣ послѣ принуждено да направи и на двѣ-тъ тѣхъ газети приобѣжваніе относително до невѣрность-тъ на извѣстія-та нмъ.

Война-та, коѣ-то ся продължаваше отъ нѣколко мѣсяца между Испаніѣ и Марокко и коѣ-то нѣй впрочемъ не сме слѣдили до сега ся свѣрши. Марокскій-тъ Императоръ, както и трѣбваше да ся чака, не може да ся противи дълго врѣмя на Испански-тъ войски, и ся стѣгна на миръ. Испаніѣа приѣма отъ Марокко нѣкои земи и іеце сребърно възнагражденіе. Испанско-то посолство ще живѣе въ Фецъ, прѣбиваніе-то на Императоръ-тъ, и миссіонери-тъ Испански свободно ще ходѣтъ по Имперіѣ-тъ. Въ търговски-тъ си сношеніѣа Испаніѣа ще ся ползува съ изгоди, коѣ-то може да има іединъ най благопріятствуемъ народъ.

Книжеви́й Дневни́къ.

Направленіе-то, коѣ-то іе приѣлъ у насъ печатъ-тъ и до коѣ-то ся нѣй допрѣхли въ стѣврѣмениѣ-тъ лѣтописъ на послѣдніѣ-тъ книжицѣ, по другъ стѣвѣмъ поводъ, както може всѣкій да види отъ теченіе-то на мисли-тъ, коѣ-то тамъ изложихли, заслужва да бѣде разгледано по напѣространно, и за това нѣй ще му посвятимъ нѣколко редове въ настоѣщій-тъ си Книжеви́й дневникъ.

Нѣй упоминахли тогава, чи печатъ-тъ служи на страсти-тъ и чи той ся употребява отъ мнозина, като сръдство за нападеніе врѣхъ личности, коѣ-то, по какво-то и да іе, не имъ аресвѣтъ, за недостойно и срамно присмиваніе и злобно охуланіе. Колкото іе само въ себеси пагубно таквозъ направленіе, іеце толкосъ іе то по губително откъмъ Българе-тъ.

Съ таквозъ направленіе печататъ на мѣсто да съдѣйствува за облагородяваніе на нрав-тъ, подконава и онова добро, коѣ-то ся

сега забѣлява въ тѣхъ, като ги вземемъ тѣй, какво-то сѣ си тѣ въ іединъ най доленъ по развитіе-то народъ. Всѣкій іединъ народъ колко-то и да іе простъ, всѣкій іединъ чловѣкъ, колко-то и да іе необразованъ, пазн іестественно иъкоіе приличіе въ разговори-тѣ си, ако не іе само развращеніе. И въ нашъ-тѣ народъ, и помежду наши-тѣ прости Българе, всѣкій, іединъ съгладва, чи сѣ пазн приличіе въ разговори-тѣ. Всѣкій изъ насъ іе добръ саникасалъ, чи кога прѣдстои на іединъ Българинъ да упомяне за иъкои срамотни нѣща или срамотни постѣнки, тѣй употребява особени благоприлични за това рѣчи, или, ако динъ не може да намѣри таквизи, тѣй ввежда думи-тѣ: *да прощавашъ, да простите* и тогази изреква по необходимость оиъкъ сранихъ рѣчь, коіа-то му прѣдстои въ разговоръ-тѣ. Но това, що пазн простій-тѣ чловѣкъ въ разговора си съ двама трима подобни нему или по горни отъ него чловѣци, колко по вече трѣбва да пазн іединъ, кой-то сѣ счита ученъ и хортува не съ двама трима прости или учени чловѣци, по съ цѣлъ свѣтъ не само настоіащій но и будущій? Но пазеніе-то на приличіе-то, за съжалніе, сѣ неспѣтливѣ доста на често отъ иъкои си писачи. Това не показва ли, чи у тѣхъ нравственно-то чувство слабо дѣйствува и чи тѣ неспѣтливѣ неговн-тѣ трѣбованія или сѣ равнодушни къмъ тѣхъ? Но какво право имѣтъ таквизъ хора да хортуватъ съ цѣлъ іединъ народъ за да повреждѣтъ прави-тѣ му? Ако хортуватъ, като не срѣщѣтъ никакво прѣпятствіе, не оскѣрбляватъ ли тѣ народъ-тѣ, прѣдъ кой-то хортуватъ?

Сѣщо и злобно-то охуланіе, коіе-то срѣщамъ въ печатъ-тѣ іе признакъ на безнравственность-тъ на опѣзи, отъ кои-то то става. Никоіа нравственность, и найпаче христіанска, не може да позволи това страстно и злонамѣренно охуланіе, на коіе-то почти всѣкидневно видимъ прихѣри въ жалостни-тѣ дописки и статии, които сѣ неспрашѣтъ до вѣстници-тѣ. Несчастни иъкои писачи некажѣтъ

да ся покажатъ. чи могатъ да съчиняватъ, като нишътъ безсвясно това, що имъ внушаватъ страсти-тъ, безъ да имъ дохажда въ умъ-тъ за високо-то назначеніе на початъ-тъ. Но іеще много по нещастни сѣ онѣзи вѣстникари, кон-го си пълнітъ вѣстници-тъ съ подобни гнусотии. Какво добро може да произлезе за іединъ народъ отъ іадъ-тъ, кой-то развиватъ страсти-тъ?

За съжаліиіе толкосъ това направленіе станѣло сродно на пѣ-кон учени! глави, щото тѣ го правѣтъ главенъ прѣдмѣтъ на критики-тъ си, тогава като критика-та найвече трѣбва да ся вари отъ неіа, по само-то свойство на прѣдмѣтъ-тъ си, за да може да съдѣйствува по свободно за исправленіе-то на погрѣшките-ти мнѣнія и на не прави-тъ въззрѣнія, като ся іавлява съ чисто намѣреніе.

Като оставяи іеще и другій пѣтъ да поговоримъ за този прѣдмѣтъ, ній ся ползуваи тука съ случай-тъ да обіавимъ, чи на никоіж критикѣ, коіа-то има цѣль да ни охула и оскърблява, ній не ще си позволимъ да отговоримъ, ако бы и да ся относи тя по мѣста-та си тукъ тамъ къмъ нѣкоіе наше мнѣніе. Но напротивъ ще благодаримъ всѣкого, кой-то съ благонамѣренность и съ длѣжно-то приличіе ни направи нѣкон справедливи забѣлѣжванія. Таквозъ поведеніе ще дѣржимъ ній, откъмъ прѣви-ти критики, защо-то сии убѣжденни, чи оставами подъ отвѣтственность прѣдъ народъ-тъ и прѣдъ нравстѣнній-тъ законъ, ако си губимъ врѣмя-то за отговоръ на злобъ-тъ или на другъ нѣкоіж страсть, коіа-то іе руководила безнравстѣнній-тъ критикъ, и защо-то мислимъ чи призрѣніе-то іе най достоннъ отговоръ за таквизъ критики и критици.

Въ Цариградъ

15 Априлій 1860.

Редакторъ-тъ

Т. Стоіановъ—Бурмовъ.